

ภาพความทรงจำ
การเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปน
ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

*Ilustraciones de la Visita de Rama V
al Reino de España*

รวบรวมโดย

สถาพร ทิพยศักดิ์

Por Sathaporn Tippayasak

คณะอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพความทรงจำ
การเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปน
ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

*Ilustraciones de la Visita de Rama V
al Reino de España*

รวบรวมโดย

สถาพร ทิพยศักดิ์

Por Sathaporn Tippayasak

ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2561

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

ภาพความทรงจำการเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปนในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว.--
กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.

152 หน้า.

1. สเปน--ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว. 2. จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ,
2396-2453. I. สถาพร ทิพย์ศักดิ์, ผู้รวบรวม. II. ชื่อเรื่อง.

914.85

ISBN 978-616-407-276-3

ภาพทั้งหมดในหนังสือเล่มนี้นำมาใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

Todas las ilustraciones de la publicación se usan con el fin
exclusivamente educativo.

ภาพความทรงจำ

การเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปน

ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

รวบรวมโดย

สถาพร ทิพย์ศักดิ์

บรรณาธิการ

ชฎานุตม์ อินทุยม

สนับสนุนการพิมพ์

สำนักเครือข่ายจุฬาฯ นานาชาติ

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ พ.ศ. 2561

Ilustraciones de la Visita de Rama V al Reino de España

Por Sathaporn Tippayasak

**Editora
Chayanut Inthudom**

**Patrocinador
Chula Global Network**

**Imprenta
de la Universidad de Chulalongkorn, Bangkok, 2018**

คำนำ

หนังสือเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมภาพต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปนในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ไม่ว่าจะเป็นภาพที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อม ภาพที่รวบรวมไว้สามารถใช้ประกอบการศึกษาหรือการวิจัยค้นคว้าเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงมีคุณูปการอนเอนกอนันต์ต่อประเทศไทยจากหลักฐานชั้นต้นภาษาต่างประเทศคือภาษาสเปนโดยตรง เพื่อให้ผู้สนใจเข้าใจเนื้อหาในช่วงเวลาดังกล่าวได้ดียิ่งขึ้น ภาพที่นำมาเผยแพร่มีความหลากหลายมากทั้งในเรื่องเนื้อหา แหล่งที่มา ชนิดของภาพ และเป็นภาพที่ไม่ซ้ำกับภาพที่ปรากฏในหนังสือแปลเรื่อง *สเปนยุคสยาม*

หนังสือเล่มนี้เป็นผลพวงจากความพยายามของผู้จัดทำเพื่อเติมเต็มเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงมีคุณูปการอนเอนกอนันต์ต่อประเทศชาติ โดยเฉพาะในส่วน of พระราชกรณียกิจในต่างประเทศระหว่างการเสด็จประพาสยุโรปครั้งที่หนึ่ง ในกรณีนี้ คือ การเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปน ซึ่งผู้จัดทำได้จัดทำเผยแพร่หนังสือแปล *ข่าวการเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปนในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว* โดยรวบรวมข่าวดังกล่าวจากหนังสือพิมพ์รายวันของสเปนเป็นการแปลจากภาษาสเปนเป็นภาษาไทยโดยตรง ก่อนหน้าหนังสือเล่มนี้ การนำเสนอดังกล่าวนับว่าเป็นการบุกเบิกทางวิชาการครั้งสำคัญ เพราะเป็นครั้งแรกที่ประชาชนชาวไทยมีโอกาสได้รับทราบเรื่องราวการเสด็จดังกล่าวโดยไม่ต้องผ่านจากภาษาอื่น และทำให้เราได้รับรู้ปฏิบัติการของชาวสเปนที่มีต่อเหตุการณ์บ้านเมืองสำคัญครั้งนั้นโดยตรง

ก่อนหน้านั้น มีการเผยแพร่เอกสารประวัติศาสตร์ภาษาสเปนซึ่งจัดเป็นเอกสารชั้นต้นในเรื่องเดียวกัน การเผยแพร่เอกสารดังกล่าวแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 เล่มด้วยกัน คือ เล่มที่ 1 ว่าด้วยการเตรียมหมายกำหนดการเสด็จประพาส เล่มที่ 2 ว่าด้วยการรับเสด็จ เล่มที่ 3 ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเสด็จประพาส เล่มที่ 4 ว่าด้วยการพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเล่มที่ 5 ว่าด้วยเรื่องเกร็ดต่างๆ ในการเสด็จประพาส แต่ละเล่มมีรายละเอียดน่าสนใจและสามารถใช้ศึกษาหรือวิจัยด้านต่างๆ ต่อไปได้ในอนาคตสำหรับนักวิชาการและผู้สนใจศึกษาเชิงลึก

ในปีพุทธศักราช 2560 ที่ผ่านมานี้ ถือกัันว่าครบ 100 ปีของการสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และครบ 120 ปีของการเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปนของพระองค์ ผู้จัดทำจึงตั้งใจให้หนังสือเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเฉลิมฉลองวาระสำคัญทั้งสอง

ในโอกาสนี้ ผู้จัดทำขอขอบคุณเครือข่ายจุฬาฯ นานาชาติ (Chula Global Network) ที่สนับสนุนการจัดพิมพ์และหวังว่าหนังสือภาพเล่มนี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ของประเทศต่อไป

สถาพร ทิพย์ศักดิ์

สาขาวิชาภาษาสเปน ภาควิชาภาษาตะวันตก
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ธันวาคม 2560

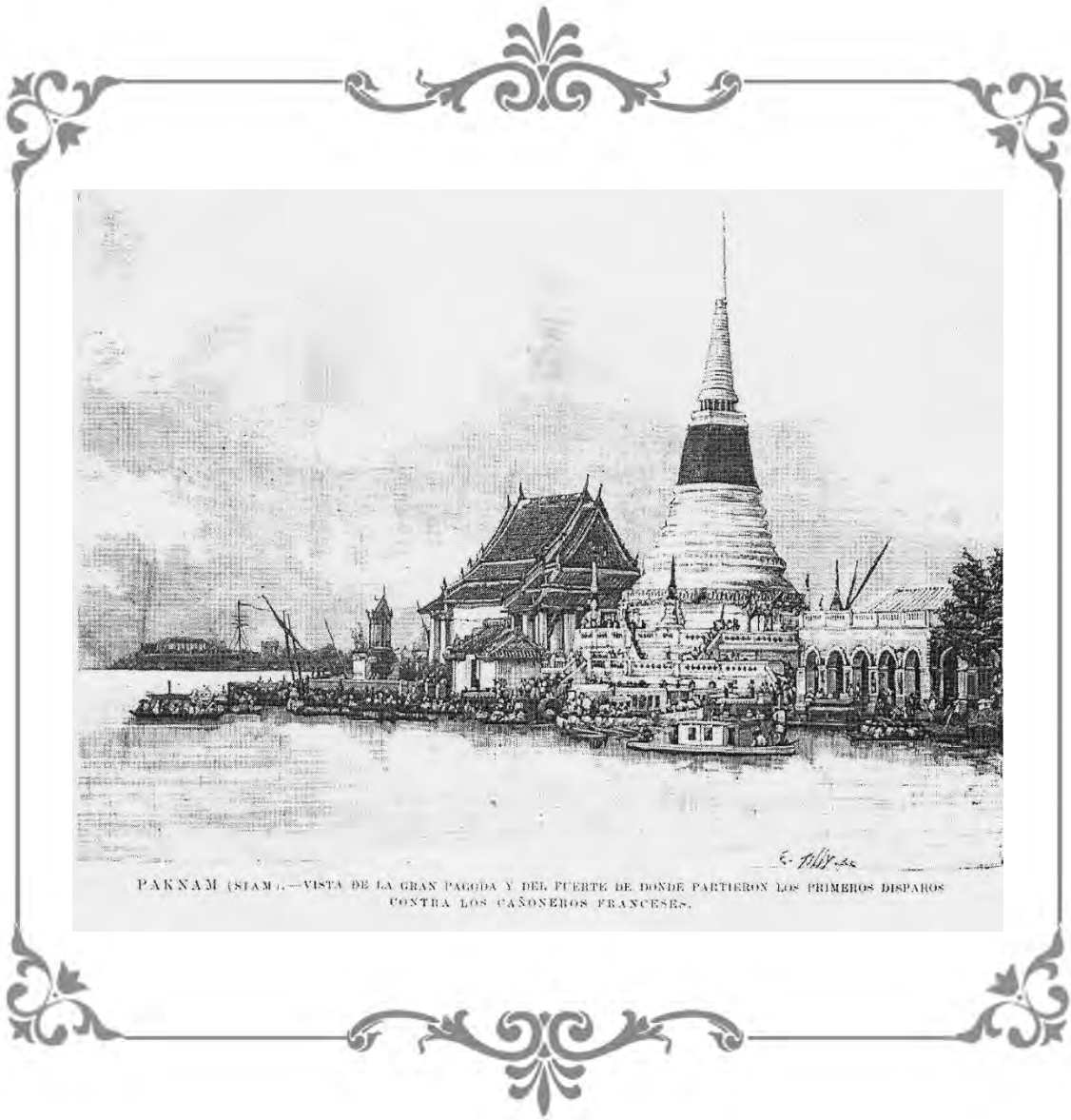
สารบัญ

	หน้า
คำนำ	9
1. ภาพของฝ่ายสยาม	13
1.1 วัดและพระราชวังและอื่นๆ	15
1.2 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์	27
2. ภาพของฝ่ายสเปน	59
2.1 สมเด็จพระราชินีมาเรีย กристиนาและพระบรมวงศานุวงศ์	53
2.2 บุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกาเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปน	59
3. ภาพการเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปน	67
3.1 ตารางแสดงการเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปน	69
3.2 เส้นทางกาเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปน	71
3.3 วันแรกของการเสด็จประพาสฯ วันเสาร์ที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2440	73
3.4 วันที่สองของการเสด็จประพาสฯ วันอาทิตย์ที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2440	103
3.5 วันที่สามของการเสด็จประพาสฯ วันจันทร์ที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2440	117
3.6 วันที่สี่ของการเสด็จประพาสฯ วันอังคารที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2440	121
3.7 วันที่ห้าของการเสด็จประพาสฯ วันพุธที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2440	135
แหล่งข้อมูล	147

1. ภาพของฝ่ายสยาม

PAKNAM (SIAM).—VISTA DE LA GRAN PAGODA Y DEL FUERTE DE DONDE PARTIERON LOS PRIMEROS DISPAROS
CONTRA LOS CAÑONEROS FRANCESES.

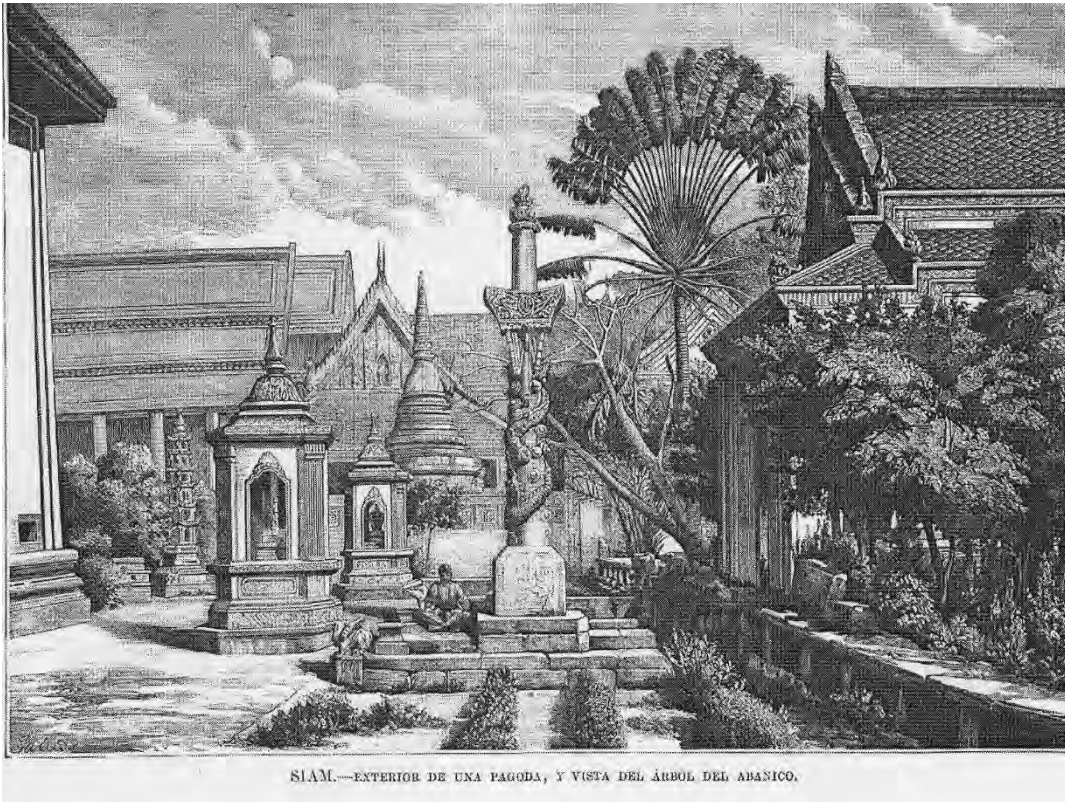
ปากน้ำ (สยาม) ภาพเจดีย์ใหญ่และป้อมปราการซึ่งใช้ยิงต่อสู้ปืนใหญ่ของพวกเขาฝรั่งเศส

ที่มา: วารสาร Ilustración Española y Americana ฉบับวันที่ 8 สิงหาคม กรกฎาคม 1893

ที่กรุงเทพ (สยาม) พระราชวัง

ที่มา: วารสาร *Ilustración Española y Americana* ฉบับวันที่ 30 กรกฎาคม 1893

SIAM.—EXTERIOR DE UNA PAGODA, Y VISTA DEL ÁRBOL DEL ABANICO.

สยาม – ด้านนอกของวัดแห่งหนึ่งและภาพต้นไม้รูปพัด

ที่มา: วารสาร *Ilustración Española y Americana* ฉบับวันที่ 15 ตุลาคม 1876

Vista de Bangkok

Capital del reino de Siam, tomada desde la orilla derecha
del río Ménam

ภาพบางกอก

เมืองหลวงของอาณาจักรสยาม ถ่ายจากฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยา

ที่มา: หนังสือพิมพ์ El Correo Español ฉบับวันที่ 20 ตุลาคม 1897

SIAM.—Patio de entrada al palacio del rey en Bangkok

สยาม – ลานตรงทางเข้าสู่พระราชวังในบางกอก

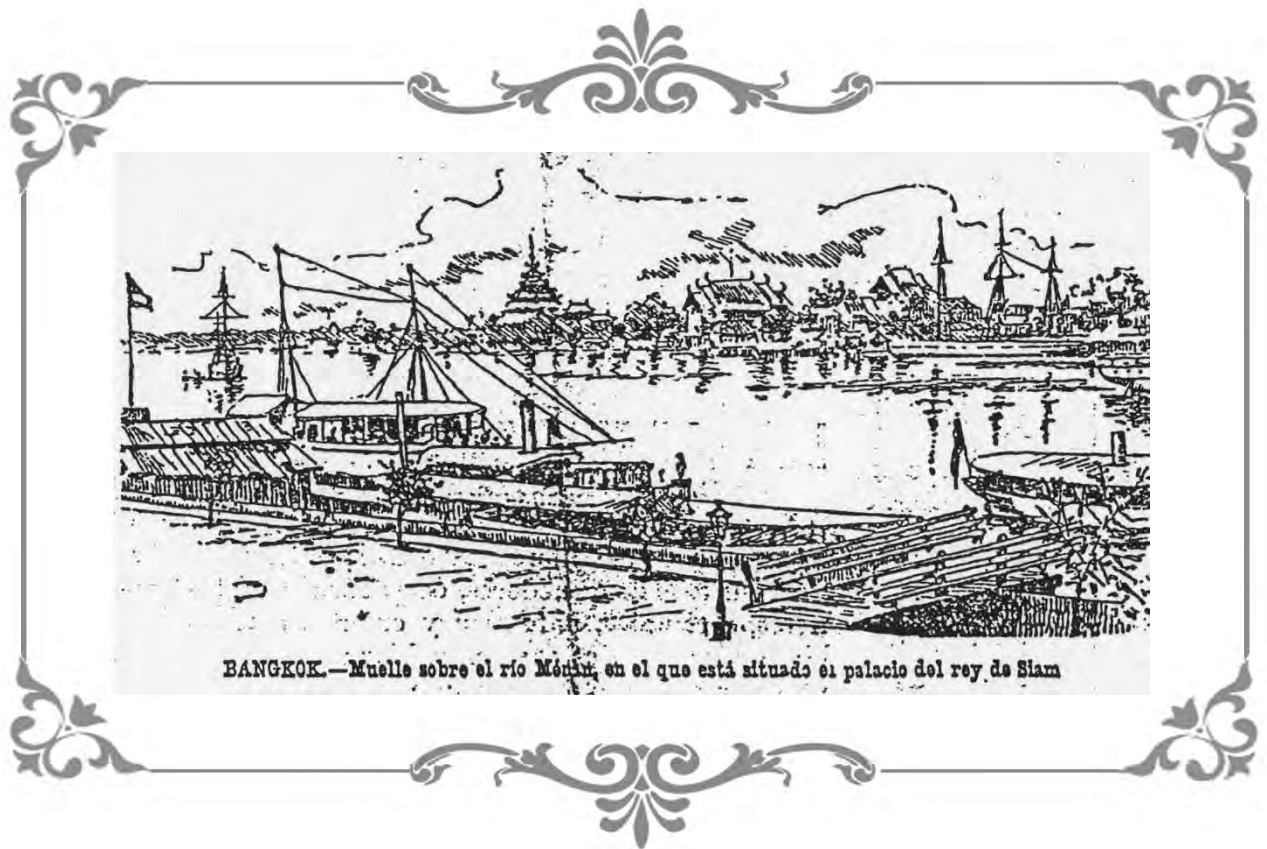
ที่มา: หนังสือพิมพ์ Heraldo de Madrid ฉบับวันที่ 17 ตุลาคม 1897

SIAM.—El árbol del abanico en el jardín de una pagoda de Bangkok.

สยาม - ต้นไม้รูปพัดในสวนของวัดแห่งหนึ่งในบางกอก

ที่มา: หนังสือพิมพ์ Heraldo de Madrid ฉบับวันที่ 19 ตุลาคม 1897

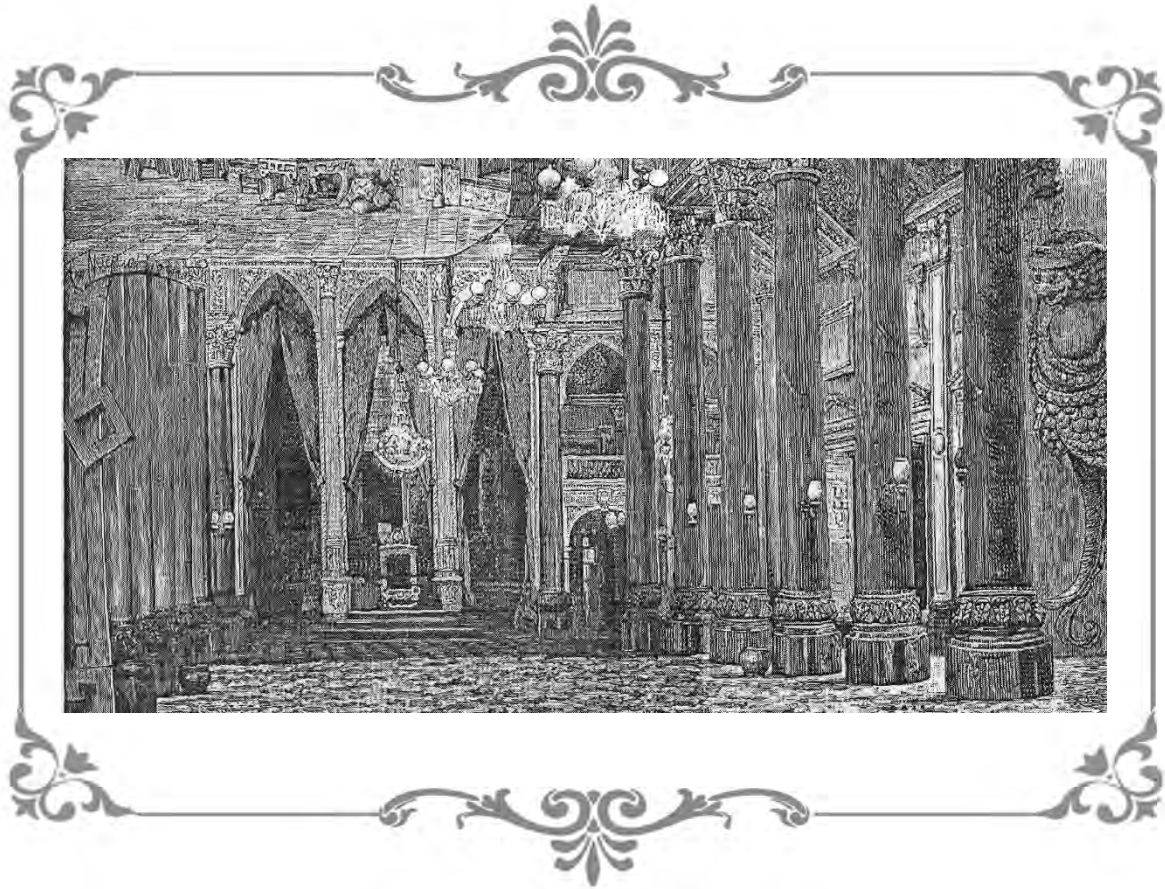
BANGKOK.—Muelle sobre el río Méhin, en el que está situado el palacio del rey de Siam

บางกอก - ท่าเทียบเรือในแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งเป็นของพระราชวังพระเจ้าแผ่นดินสยาม
ที่มา: หนังสือพิมพ์ Heraldo de Madrid ฉบับวันที่ 18 ตุลาคม 1897

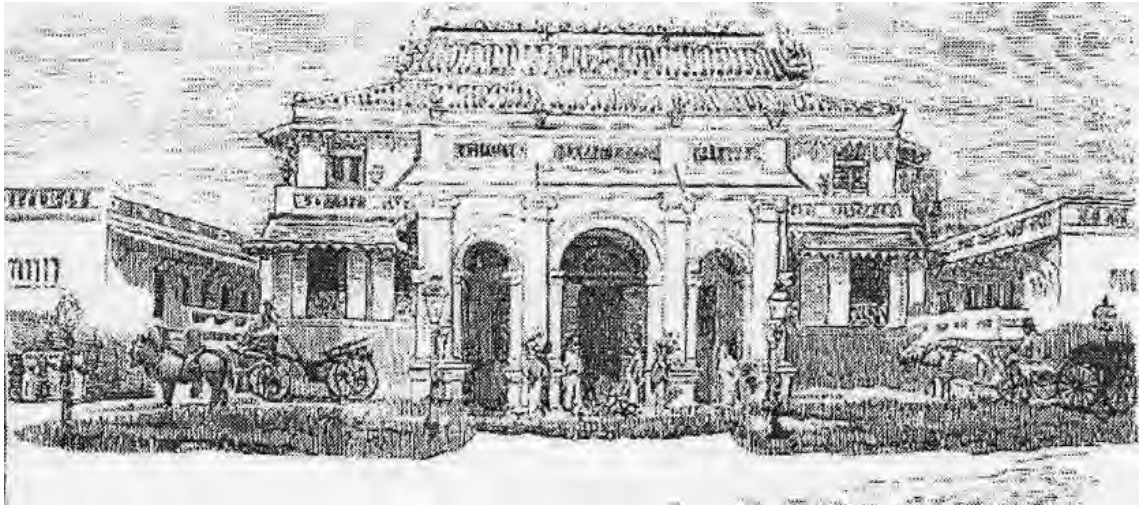
ด้านหน้าของพระอุโบสถวัดหลวง

ที่มา: วารสาร Ilustración Española y Americana ฉบับวันที่ 8 กรกฎาคม 1897

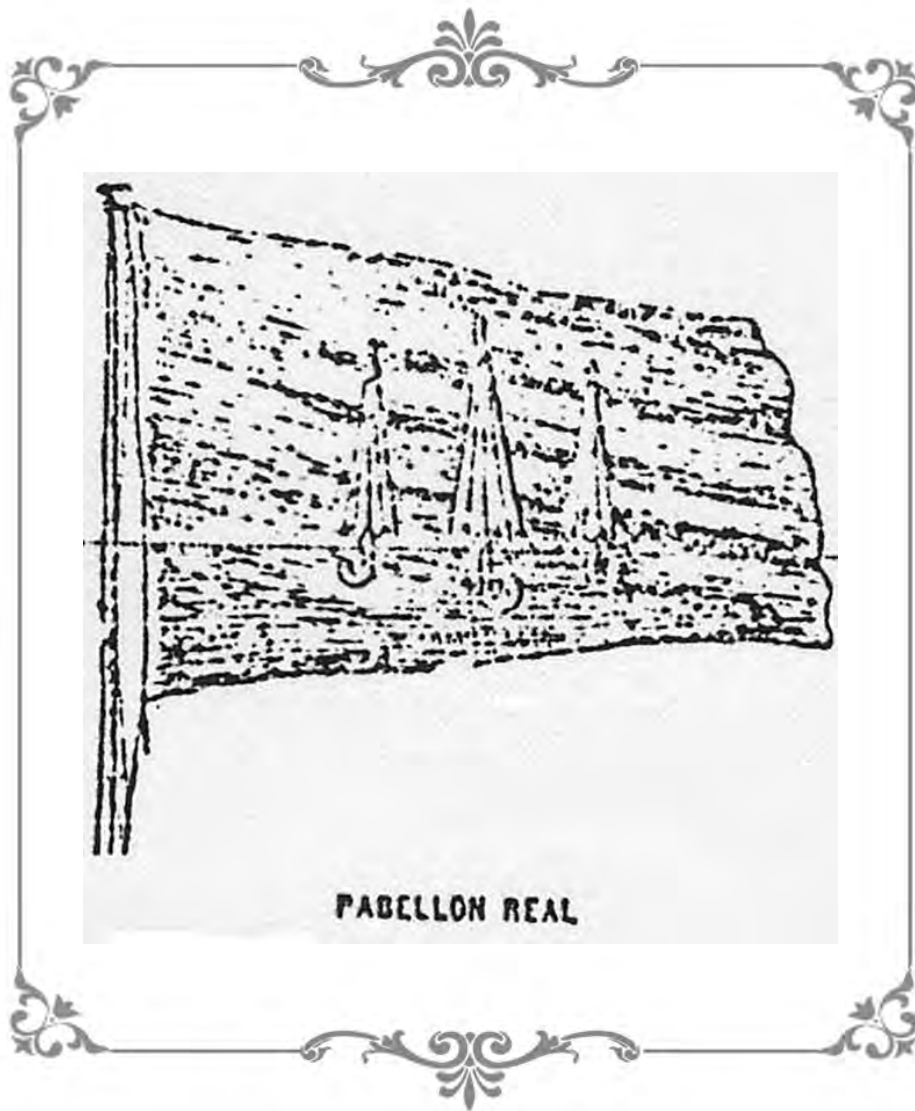
ภายในห้องพระโรงในพระราชวัง

ที่มา: วารสาร Ilustración Española y Americana ฉบับวันที่ 8 กรกฎาคม 1897

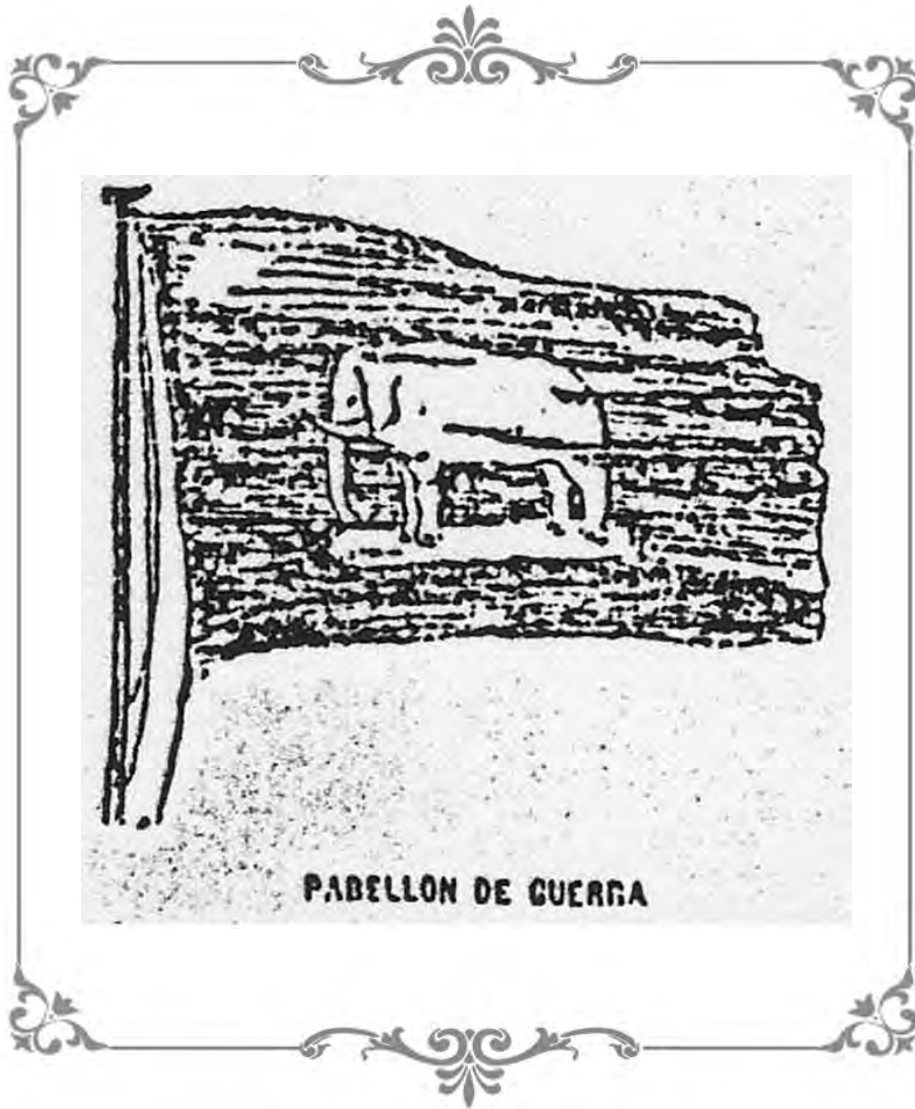
สถานที่ของชาวต่างชาติ

ที่มา: วารสาร *Ilustración Española y Americana* ฉบับวันที่ 8 กรกฎาคม 1897

ธงประจำพระองค์

ที่มา: หนังสือพิมพ์ Heraldo de Madrid ฉบับวันที่ 16 ตุลาคม 1897

ธงศึก

ที่มา: หนังสือพิมพ์ Heraldo de Madrid ฉบับวันที่ 16 ตุลาคม 1897

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์

ที่มา: วารสาร Ilustración Española y Americana ฉบับวันที่ 8 กรกฎาคม 1897

EL REY DE SIAM CHULALONGKORN I

พระเจ้าแผ่นดินสยาม จุฬาลงกรณ์ที่ 1

ที่มา: นิตยสาร Blanco y Negro ฉบับวันที่ 23 ตุลาคม 1897

พระเจ้าแผ่นดินสยาม
มีพระราชสมภพเมื่อวันที่ 21 กันยายน 1868
เสด็จขึ้นครองราชย์ในปี 1868

ที่มา: หนังสือพิมพ์ El Liberal ฉบับวันที่ 16 ตุลาคม 1897

พระเจ้าแผ่นดินสยาม

พระจุฬาลงกรณ์ที่ 1

ที่มา: หนังสือพิมพ์ El Nacional ฉบับวันที่ 16 ตุลาคม 1897

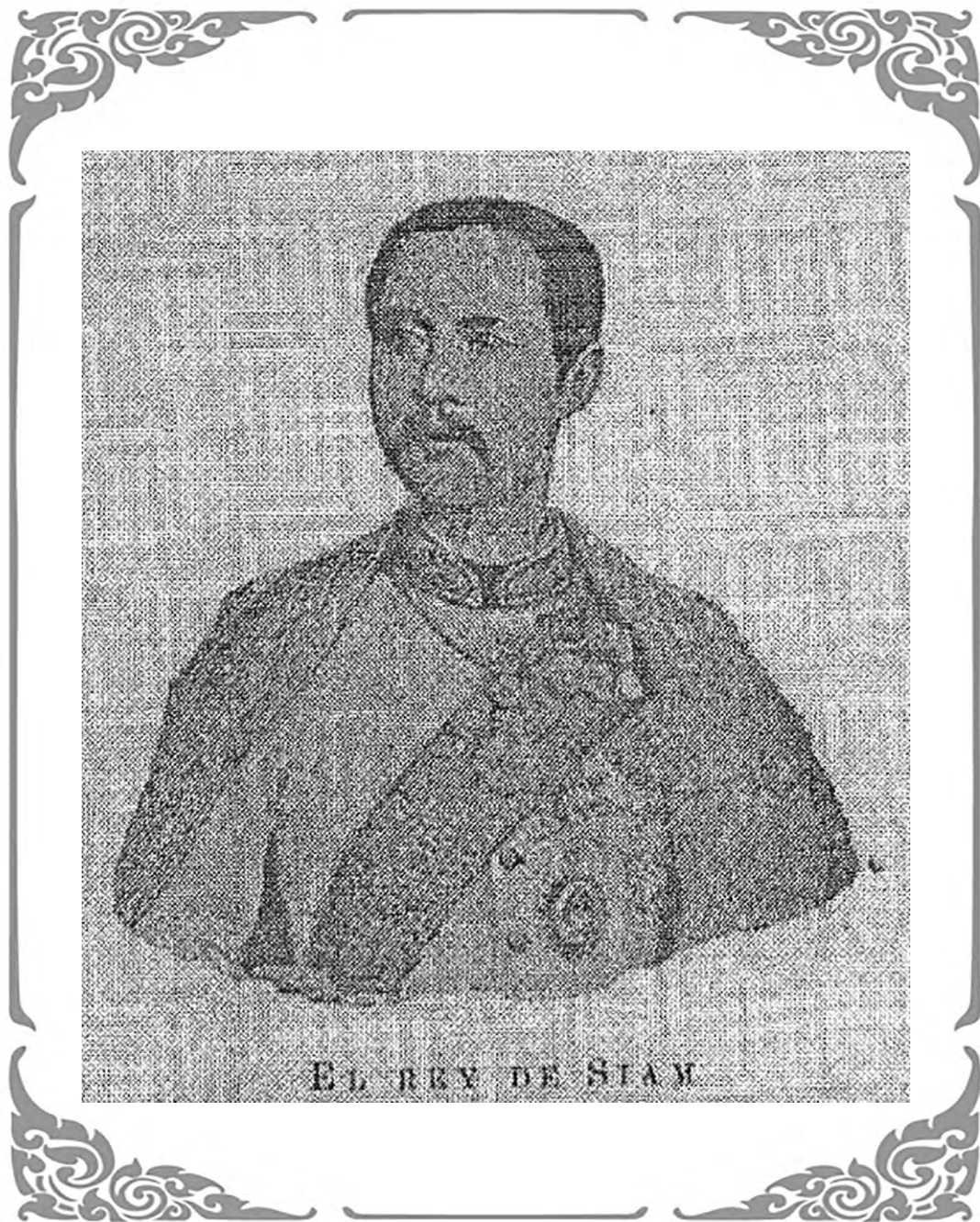

พระเจ้าแผ่นดินสยาม

ที่มา: หนังสือพิมพ์ Heraldo de Madrid ฉบับวันที่ 16 ตุลาคม 1897

ที่มา: หนังสือพิมพ์ El Correo de Madrid ฉบับวันที่ 16 ตุลาคม 1897

พระเจ้าแผ่นดินสยาม

ที่มา หนังสือพิมพ์ Ilustración Católica de España ฉบับวันที่ 30 กันยายน 1897

ที่มา: หนังสือพิมพ์ El Correo Español ฉบับวันที่ 16 ตุลาคม 1897

กษัตริย์จุฬาลงกรณ์ที่ 1

พระเจ้าแผ่นดินสยาม

ที่มา: วารสาร *Ilustración Española y Americana* ฉบับวันที่ 15 ตุลาคม 1897

พระเจ้าแผ่นดินสยาม

ที่มา: วารสาร *Ilustración Española y Americana* ฉบับวันที่ 30 กรกฎาคม 1893

พระเจ้าแผ่นดินสยาม

ที่มา: หนังสือพิมพ์ Correspondencia de España ฉบับวันที่ 15 ตุลาคม 1897

ปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระเจ้าแผ่นดินสยามซึ่งเสด็จสวรรคต ณ บางกอก

ที่มา: นิตยสาร Blanco y Negro ฉบับวันที่ 30 ตุลาคม 1897

รูปเงาด้านข้างของพระเจ้าแผ่นดินสยาม

ที่มา: นิตยสาร Revista Moderna ฉบับวันที่ 16 ตุลาคม 1897

พระราชินีสยาม

ที่มา: นิตยสาร Nuevo Mundo ฉบับวันที่ 27 ตุลาคม 1897

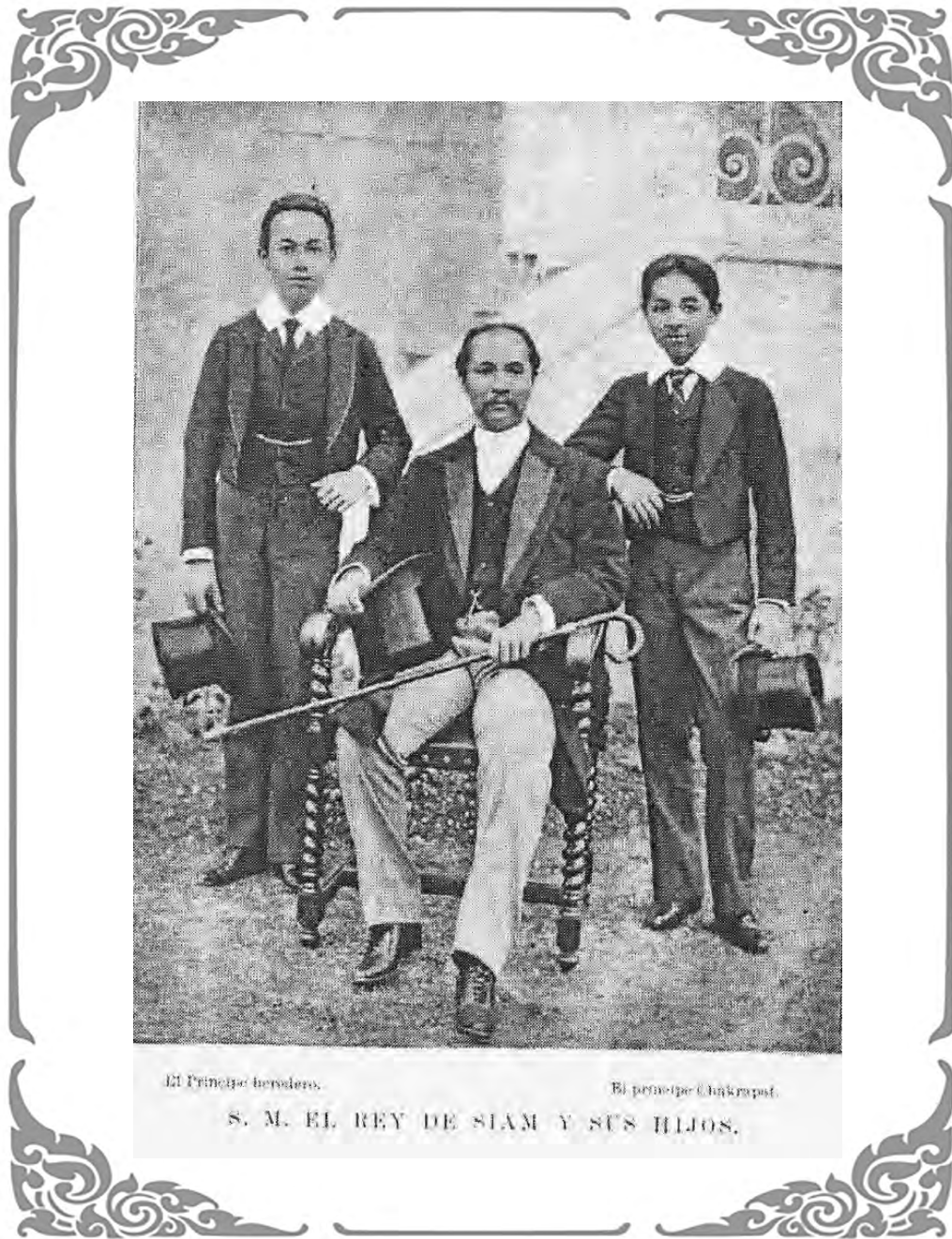
พระราชินีสยาม

ที่มา: หนังสือพิมพ์ Correspondencia de España ฉบับวันที่ 15 ตุลาคม 1897

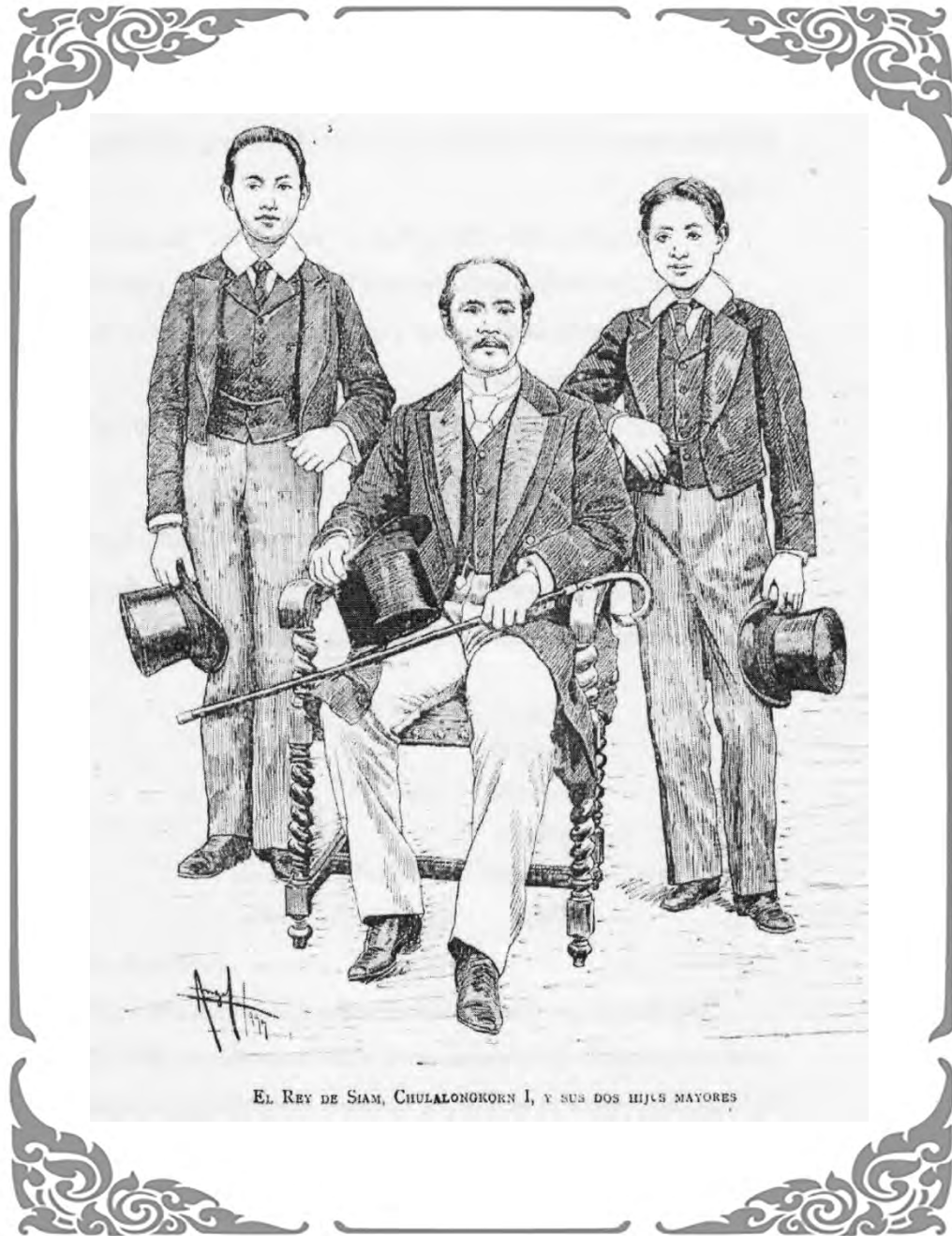
พระราชินีสยาม

ที่มา: วารสาร *Ilustración Española y Americana* ฉบับวันที่ 8 กรกฎาคม 1896

เจ้าชายรัชทายาท เจ้าชายจักรพงษ์ฯ
พระเจ้าแผ่นดินสยามและพระราชโอรส

ที่มา: วารสาร *Ilustración Española y Americana* ฉบับวันที่ 30 กรกฎาคม 1987.

พระเจ้าแผ่นดินสยาม จุฬาลงกรณ์ที่ 1 และพระราชโอรสพระองค์โตสองพระองค์

ที่มา: นิตยสาร Nuevo Mundo ฉบับวันที่ 27 ตุลาคม 1897

SINGAPOORE. — VIAJE DE LOS PRÍNCIPES SIAMSES Á EUROPA. — EL REY Y LA REINA DE SIAM
PRESENCIANDO LA SALIDA DEL «SACHALIN», Á BORDO DEL CUAL VIAJAN LOS PRÍNCIPES.

สิงคโปร์ – การเสด็จพระราชดำเนินไปยุโรปของบรรดาเจ้าชายสยาม
พระเจ้าแผ่นดินสยามและสมเด็จพระราชินีกำลังทอดพระเนตรเรือที่กำลังออกเดินทาง
ที่มา: วารสาร Ilustración Española y Americana ฉบับวันที่ 8 กรกฎาคม 1896

EL REY DE SIAM Y SU SÉQUITO.

พระเจ้าแผ่นดินสยามและผู้ตามเสด็จ

ที่มา: วารสาร Ilustración Española y Americana ฉบับวันที่ 15 ตุลาคม 1896

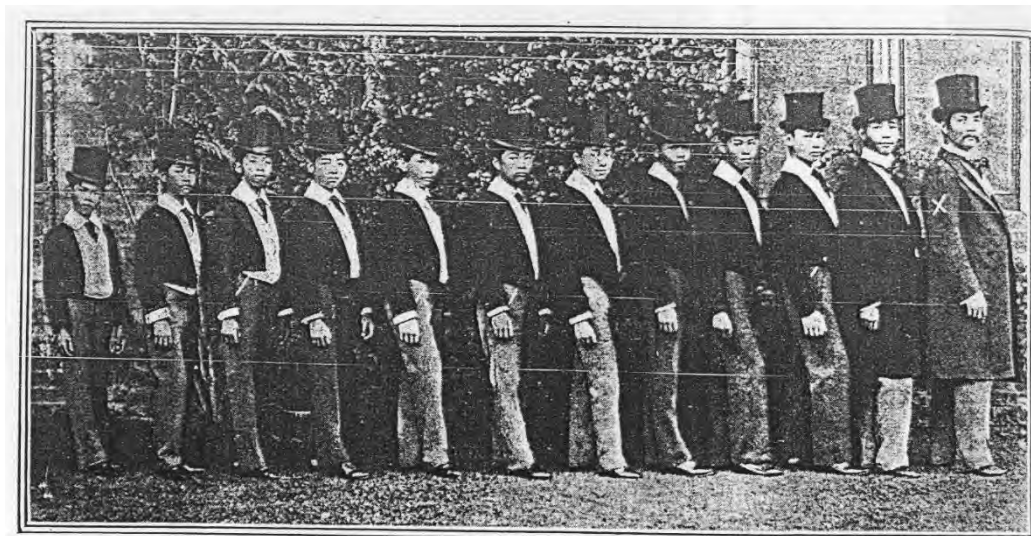
เจ้าชายสยาม

ที่มา: หนังสือพิมพ์ Correspondencia de España ฉบับวันที่ 15 ตุลาคม 1897

มหาวิชราวุธ เจ้าชายรัชทายาทสยามผู้เสด็จขึ้นครองราชย์

ที่มา: นิตยสาร Blanco y Negro ฉบับวันที่ 30 ตุลาคม 1910

El difunto Chulalongkorn, rey de Slam (X), con algunos de sus hijos educados en Inglaterra.
Fot. De «L'Illustration»

กษัตริย์จุฬาลงกรณ์ พระเจ้าแผ่นดินสยามซึ่งเสด็จสวรรคต และพระราชโอรสบางพระองค์ที่ทรงศึกษาใน
ประเทศอังกฤษ

ที่มา: นิตยสาร Blanco y Negro ฉบับวันที่ 6 พฤศจิกายน 1910

เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศ

ที่มา: วารสาร *Ilustración Española y Americana* ฉบับวันที่ 8 กรกฎาคม 1897

2. ภาพของฝ่ายสเปน

สมเด็จพระราชินี มาเรีย กристиนา ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ที่มา: คลังภาพส่วนบุคคล

กษัตริย์อัลฟอนโซที่ 13 และสมเด็จพระราชินีมาเรีย กристиนา พระราชมารดา ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
ที่มา: วารสาร Ilustración Española y Americana ฉบับวันที่ 22 พฤศจิกายน 1897

เรียงจากซ้ายไปขวา เจ้าหญิงอัสตูเรียส สมเด็จพระราชินีมาเรีย คริสตินา พระราชมารดา ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ กษัตริย์อัลฟอนโซที่ 13 และเจ้าหญิงอิซาเบล

ที่มา:

<https://www.google.co.th/search?q=Maria+Cristina+de+Borbons+Regenta+de+Alfonso+XIII&tbm=isch&source=Int&tbs=sur:f&sa=X&ved=0ahUKEwi3IJOtyaHYAhWBro8KHVE2BFEQpwUIHg&biw=1600&bih=788&dpr=1#imgrc=Oq3TAZcsRbo6OM>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2560

เจ้าหญิงมาเรีย เตเรซ่าแห่งบัวร์บองส์

เจ้าหญิงแห่งสเปน

ที่มา: วารสาร Ilustración Española y Americana ฉบับวันที่ 22 พฤศจิกายน 1897

เจ้าหญิง มาเรีย เด ลาส เมร์เซเดสแห่งบอร์บอนส์

เจ้าหญิงแห่งอัสตูเรียส

ที่มา: วารสาร Ilustración Española y Americana ฉบับวันที่ 22 พฤศจิกายน 1897

เจ้าหญิงมาเรีย อีซาเบล ฟรานซิสกาแห่งบูร์บองส์

ที่มา: วารสาร *Ilustración Española y Americana* ฉบับวันที่ 8 สิงหาคม 1897

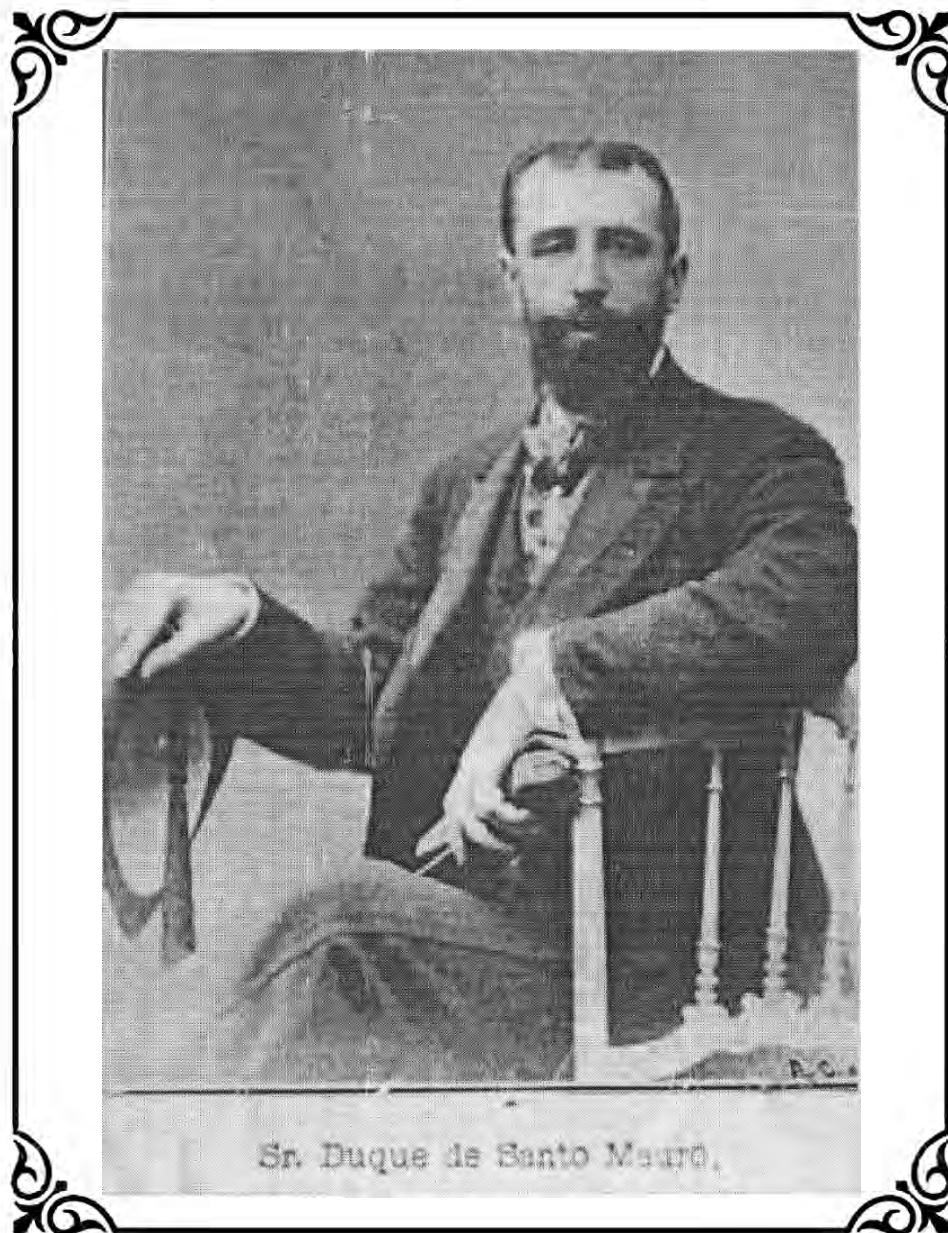

เคานต์แห่งซิเกนา ดยุกแห่งบิโบนา

ที่มา:

<https://www.pinterest.com/pin/471189179747244503/>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2560

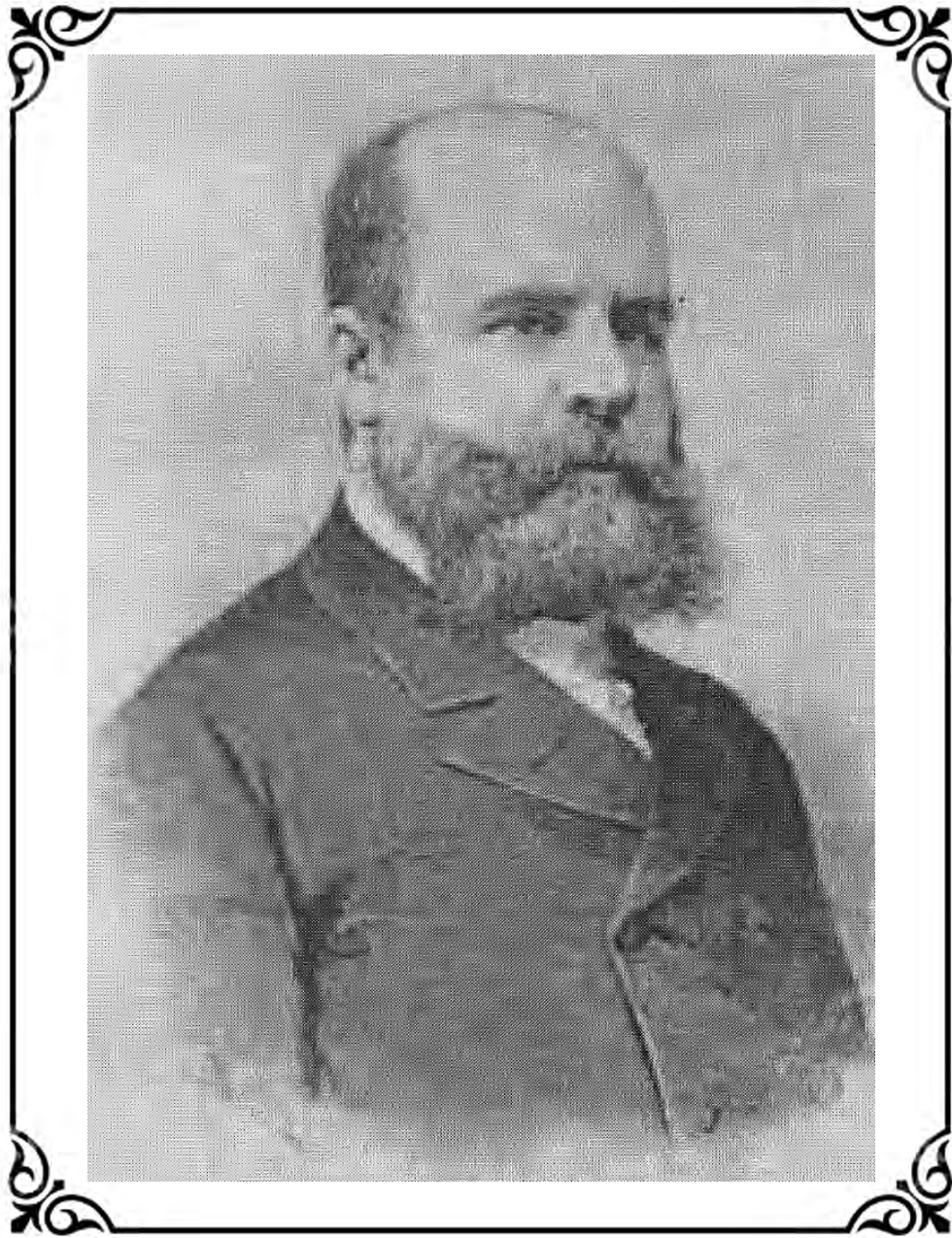

ดยุกแห่งซานโต เมาโร

ที่มา:

https://www.google.co.th/search?q=Duque+de+Santo+Mauro&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwj55_Sf_JzYAhVCvY8KHeEzCKYQsAQIPw&biw=1600&bih=788#imgrc=B9EyodAguMtc mM:

เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2560

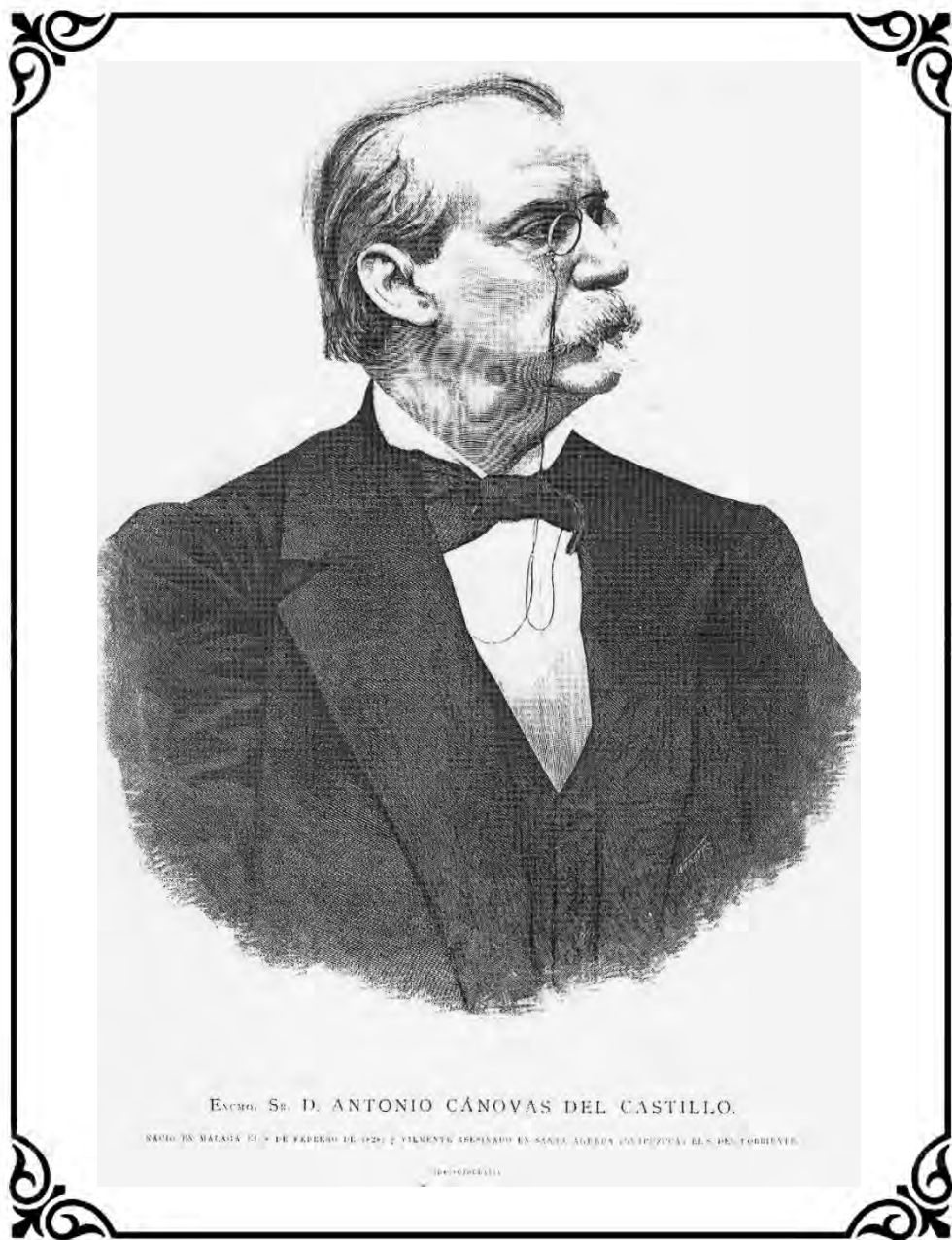

เซญญอร์ ดอนอัลเบร์โต อากิเลรา นายกเทศมนตรีกรุงมาดริด

ที่มา:

https://www.google.co.th/search?q=Alberto+Aguilera&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjI3NeA_5zYAhVJQI8KHQfvAVQQ_AUICigB&biw=1600&bih=788#imgrc=W112WtemocNaYM:

เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2560

ฯพณฯ เซญญอร์ กานอบาส เดล กาสตีโย รัฐบุรุษของสเปน

ที่มา: วารสาร Ilustración Española y Americana ฉบับวันที่ 15 สิงหาคม 1897

มาเรีย อัลบาเรซ ตูเบา นักร้องโอเปร่าในการแสดงหน้าพระพักตร์

ที่มา: นิตยสาร Blanco y Negro ฉบับวันที่ 16 ตุลาคม 1897

เอเลนา ฟอนซ์

นักร้องหญิงของสเปนระดับแนวหน้าในโรงละครหลวงแห่งกรุงมาดริด

ที่มา: วารสาร Ilustración Española y Americana ฉบับวันที่ 15 มีนาคม 1897

เกอร์รา หรือ เกรร์ริตา นักสูว์ที่แสดงการสูว์หน้าพระพักตร์

ที่มา:

https://www.google.co.th/search?q=Rafael+Guerrita&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjtsbP38LYAhWKN48KHQILCrQQ_AUICigB&biw=1384&bih=788#imgdii=xuFsrqYeTq5D_M:&imgsrc=yxeoBdoDnplmgM:

เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2560

มาซซานตินิ นักสูว์ที่แสดงการสูว์หน้าพระพักตร์

ที่มา:

https://www.google.co.th/search?q=Mazzantini+torero&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=L0_6SDhtaR2FdM%253A%252CCHxj6Y8fZOmBYM%252C_&usg=__RQuFwY8uGGJx7NPLX3nPWcDFKPY%3D&sa=X&ved=0ahUKEwi52M2JgZ3YAhVLuo8KHT5TB6QQ_h0ljQEwCw#imgdii=6I08R-9v2YrjLM:&imgsrc=L0_6SDhtaR2FdM:

เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2560

3. ภาพการเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปน

ตารางแสดงการเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปน
ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ระหว่างวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2440 และวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2440

วันเสาร์ที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2440	ตอนเช้า	เสด็จฯ โดยรถไฟพระที่นั่งเข้าพรมแดนราชอาณาจักรสเปนและเสด็จฯ ถึงอิรุณ
		เสด็จทอดพระเนตรพระราชวัง พระอารามและสุสานหลวงแห่งเอล เอสโกเรียล
	ตอนบ่าย	เสด็จฯ ถึงสถานีรถไฟสายเหนือ กรุงมาดริด
		เสด็จฯ ไปยังพระบรมมหาราชวัง กรุงมาดริด
ตอนค่ำ	งานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำถวายพระเกียรติในพระบรมมหาราชวัง	
วันอาทิตย์ที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2440	ตอนเช้า	เสด็จทอดพระเนตรโรงพระแสง โรงม้าหลวง พิพิธภัณฑสถานภาพวาดเอล ปราโด
	ตอนบ่าย	เสด็จฯ กลับมาเสวยพระกระยาหารกลางวัน
		เสด็จทอดพระเนตรการสู้วัวกระทิง
ตอนค่ำ	เสด็จทอดพระเนตรการแสดงหน้าพระพักตร์ ณ โรงละครลา ปรินเซซา	
วันจันทร์ที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2440	ตอนเช้า	เสด็จทอดพระเนตรพิพิธภัณฑสถานทหารปืนใหญ่
	ตอนบ่าย	เสด็จฯ กลับมาเสวยพระกระยาหารกลางวัน
		เสด็จฯ โดยรถม้าพระที่นั่งไปยังพระตำหนักลากินตาเอลปาร์โดเพื่อเสวยพระสุธารสชาและฉายพระบรมฉายาลักษณ์ร่วมกับพระราชวงศ์สเปน
ตอนค่ำ	การแสดงคอนเสิร์ตหน้าพระพักตร์ในพระบรมมหาราชวัง	
วันอังคารที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2440	ตอนเช้า	เสด็จฯ โดยรถม้าพระที่นั่งทอดพระเนตรกรุงมาดริดและเสด็จประพาสอุทยานเอล บวนเรติโร
	ตอนบ่าย	เสด็จฯ กลับมาเสวยพระกระยาหารกลางวัน
		เสด็จฯ ไปที่ทำการวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรเสด็จทอดพระเนตรโรงทอพรมหลวง
ตอนค่ำ	เสด็จฯ ไปสถานีรถไฟสายใต้ กรุงมาดริดเพื่อเสด็จฯ ไปเซบิยา	

วันพุธที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2440	ตอนเช้า	เสด็จฯ โดยรถไฟพระที่นั่งถึงเซเปีย เสด็จฯ มาประทับ ณ พระราชวังอัลกาซาร์ เสด็จทอดพระเนตรมหาวิหารประจำเซเปีย
	ตอนบ่าย	เสด็จฯ กลับมาเสวยพระกระยาหารกลางวันและ ประทับพักพระราชอิริยาบถ เสด็จทอดพระเนตรบ้านปลาโตส โรงพยาบาลคนอนาถา โรงงานมวนบุหรี
	ตอนค่ำ	เสด็จฯ ต่อกองกำลังกรุงลิสบอน

เส้นทางรถไฟที่เชื่อมต่อประเทศอานาโตเลีย

เส้นทางรถไฟที่เชื่อมต่อ โดยรถไฟที่หนึ่งซึ่งรัฐบาลของราชอาณาจักรสเปนจัดถวาย

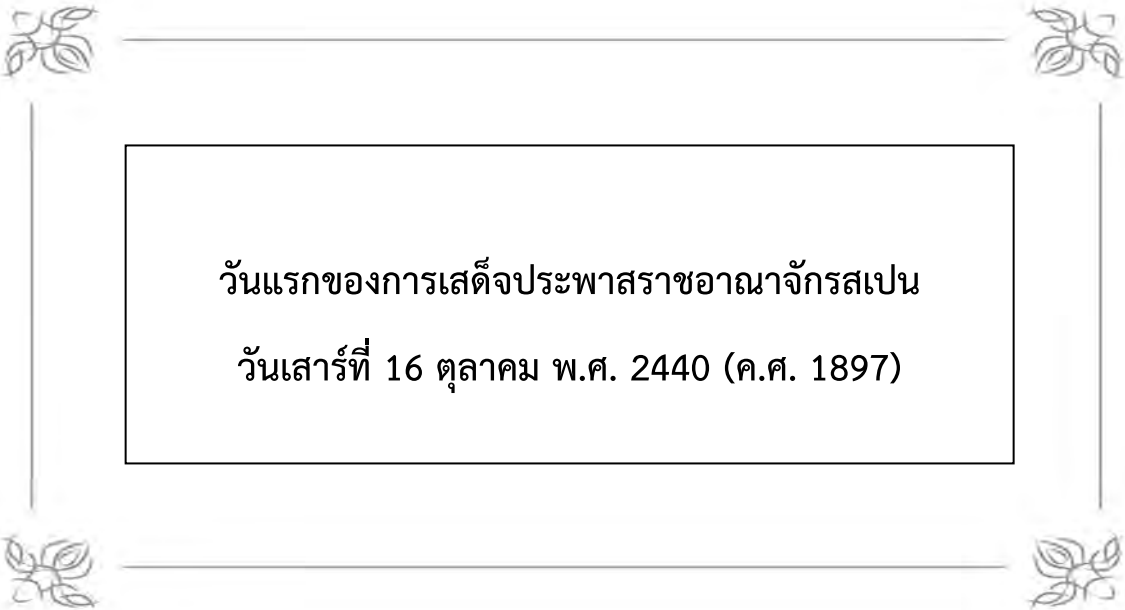
เส้นทางรถไฟที่เชื่อมต่อ ไปและกลับ สถานี ผ่านเมืองตามลำดับต่อไปนี้

1. อีรูน (Irún)	9. บาดาฆอส (Badajoz)
2. ซาน เซบาสเตียน (San Sebastián)	10. กาสเซเรส (Cáceres)
3. บิโตเรีย (Vitoria)	11. กรุงมาดริด (Madrid)
4. บัวร์โกส (Burgos)	12. ซาราโกซา (Zaragoza)
5. เอล เอสโกเรียล (El Escorial)	13. บาร์เซโลนา (Barcelona)
6. กรุงมาดริด (Madrid)	14. ปอร์ตโบอู (Portbou)
7. กอร์โดบา (Córdoba)	
8. เซบิยา (Sevilla)	

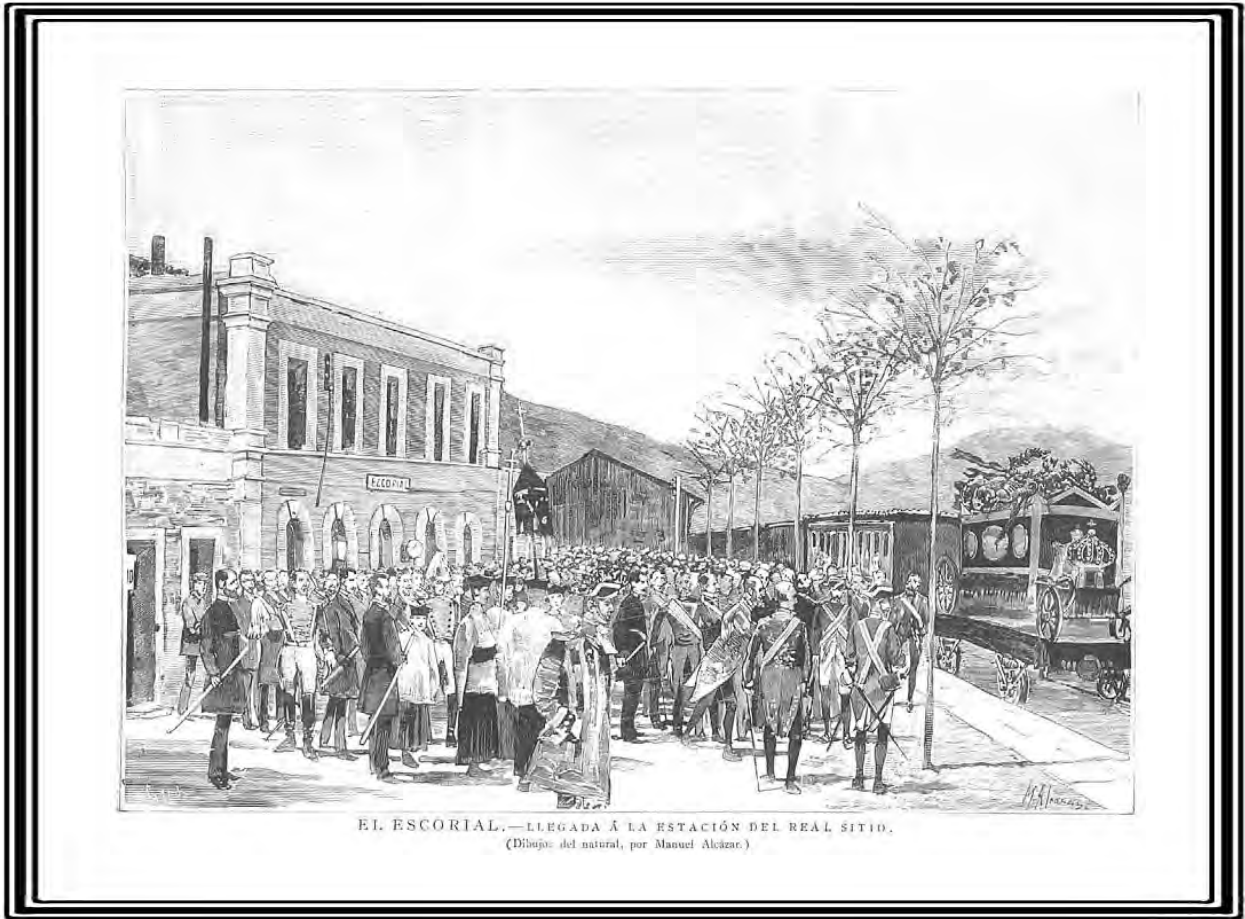
ที่มา:

https://es.wikipedia.org/wiki/Red_ferroviaria_espa%C3%B1ola#/media/File:La_red_de_ferrocarriles.svg

เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2560 (ปรับแต่งเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2560)

วันแรกของการเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปน
วันเสาร์ที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2440 (ค.ศ. 1897)

เอล เอสโกเรียล - ขบวนรถไฟพระที่นั่งแล่นมาถึงสถานีรถไฟเขตพระราชฐาน

ที่มา: วารสาร *Ilustración Española y Americana* ฉบับวันที่ 8 ธันวาคม 1885

พระเจ้าแผ่นดินสยามและบรรดาเจ้าชาย

ที่มา: นิตยสาร Blanco y Negro ฉบับวันที่ 23 ตุลาคม 1897

กษัตริย์จุฬาลงกรณ์และผู้ตามเสด็จ

ที่มา: นิตยสาร Blanco y Negro ฉบับวันที่ 23 ตุลาคม 1897

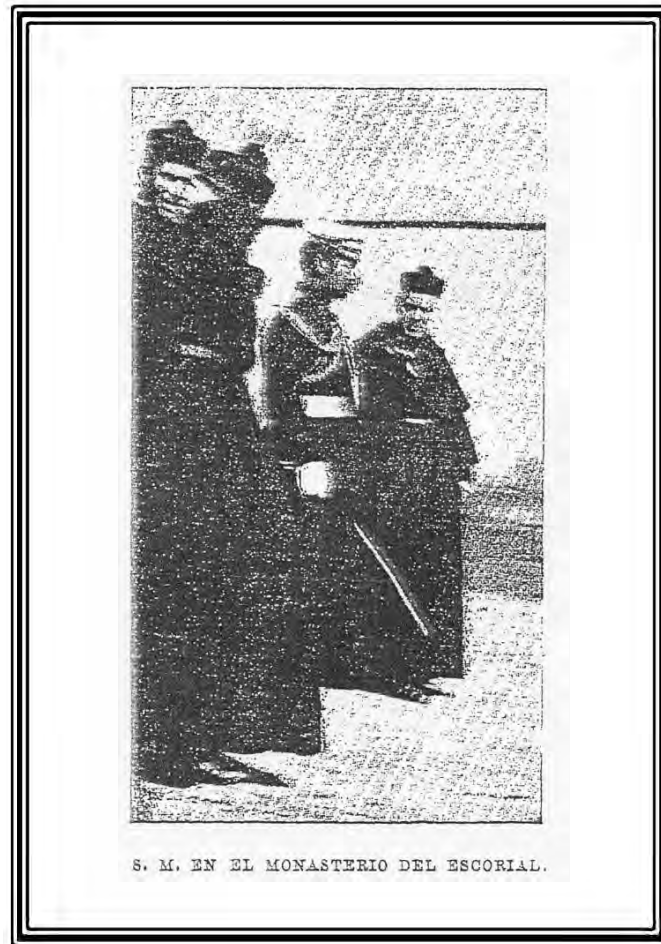

พระราชวัง พระอาราม สุสานหลวงที่เอล เอสโกเรียล

ที่มา:

[http://www.spain.info/export/sites/spaininfo/comun/carrusel-
recursos/reportajes/61_p2_monasterio_escorial_t2801182.jpg](http://www.spain.info/export/sites/spaininfo/comun/carrusel-recursos/reportajes/61_p2_monasterio_escorial_t2801182.jpg) 369272544.jpg

เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2560

พระเจ้าแผ่นดินสยามภายในพระอารามเอล เอสโกเรียล

ที่มา: นิตยสาร Blanco y Negro ฉบับวันที่ 23 ตุลาคม 1897

ภาพวาดด้านในพระอารามซาน โลเรนโซ แห่งเอล เอสโกเรียล

ที่มา: วารสาร Ilustración Española y Americana ฉบับวันที่ 8 สิงหาคม 1898

ห้องพระบรรทมของกษัตริย์เฟลิปเปที่ 2 ในพระราชวังเอล เอสโกเรียล

ที่มา:

<https://www.pinterest.com/pin/388787380321875643/>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2560

ภายในสุสานหลวงของเอล เอสโกเรียล

ที่มา:

http://farm5.static.flickr.com/4063/4523853655_01a359347e.jpg

เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2560

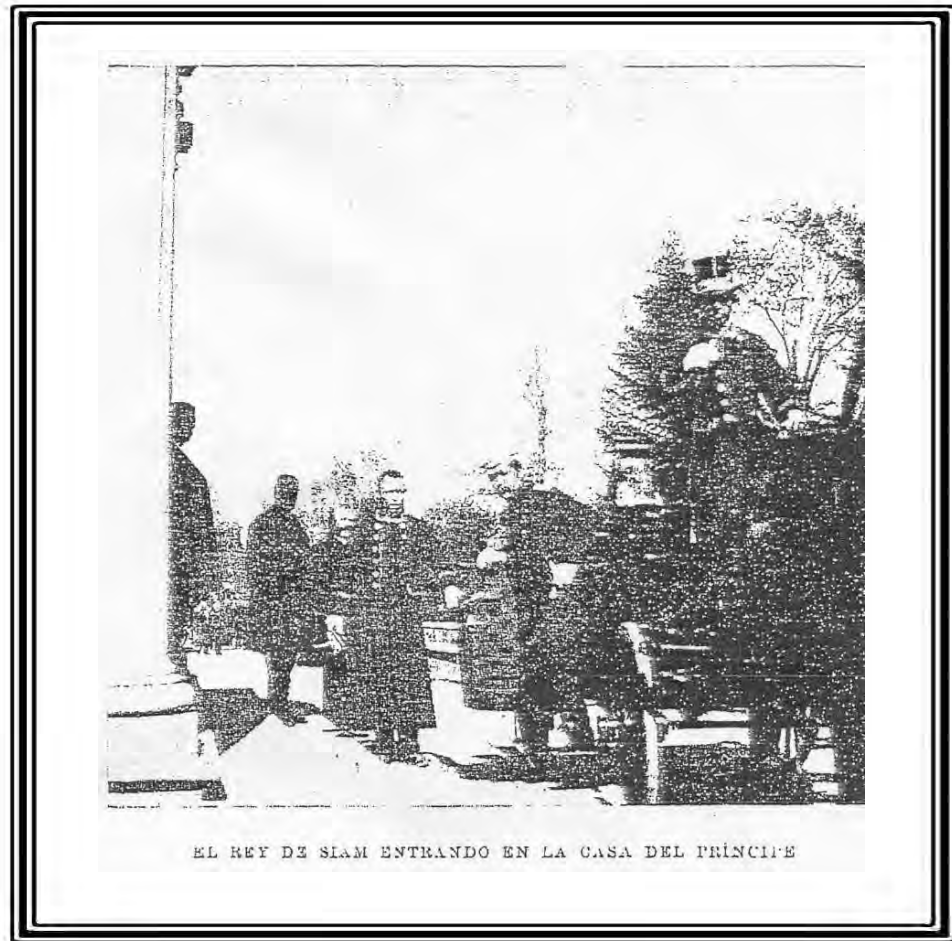

พระตำหนักเจ้าชายที่เอล เอสโกเรียล

ที่มา:

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Casita del Pr%C3%ADncipe de Asturias o Casita de A bajo \(2\) El Escorial.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Casita_del_Pr%C3%ADncipe_de_Asturias_o_Casita_de_Abajo_(2)_El_Escorial.jpg)

เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2560

พระเจ้าแผ่นดินสยามเสด็จฯ เข้าไปในพระตำหนักเจ้าชาย

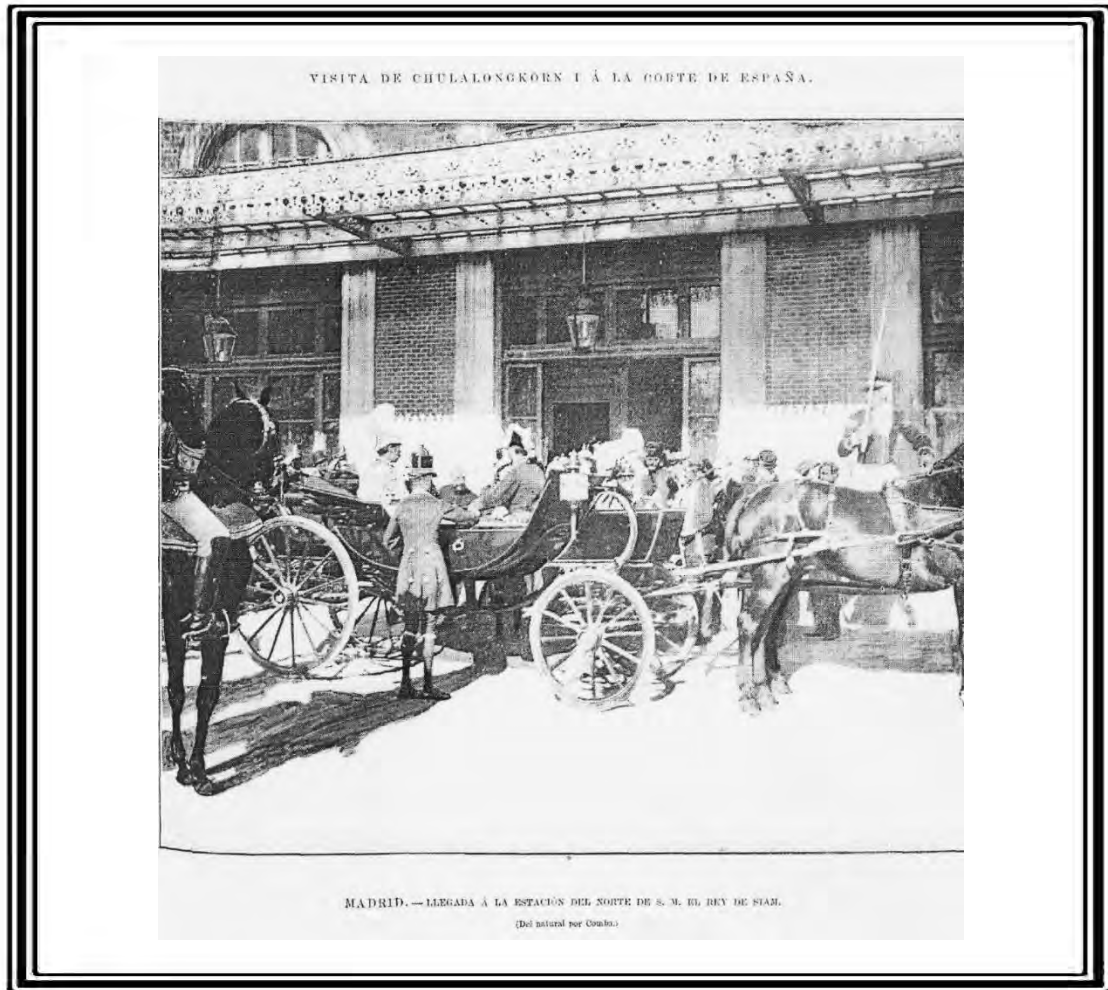
ที่มา: นิตยสาร Blanco y Negro ฉบับวันที่ 23 ตุลาคม 1897

สถานีรถไฟสายเหนือ กรุงเทพมหานคร

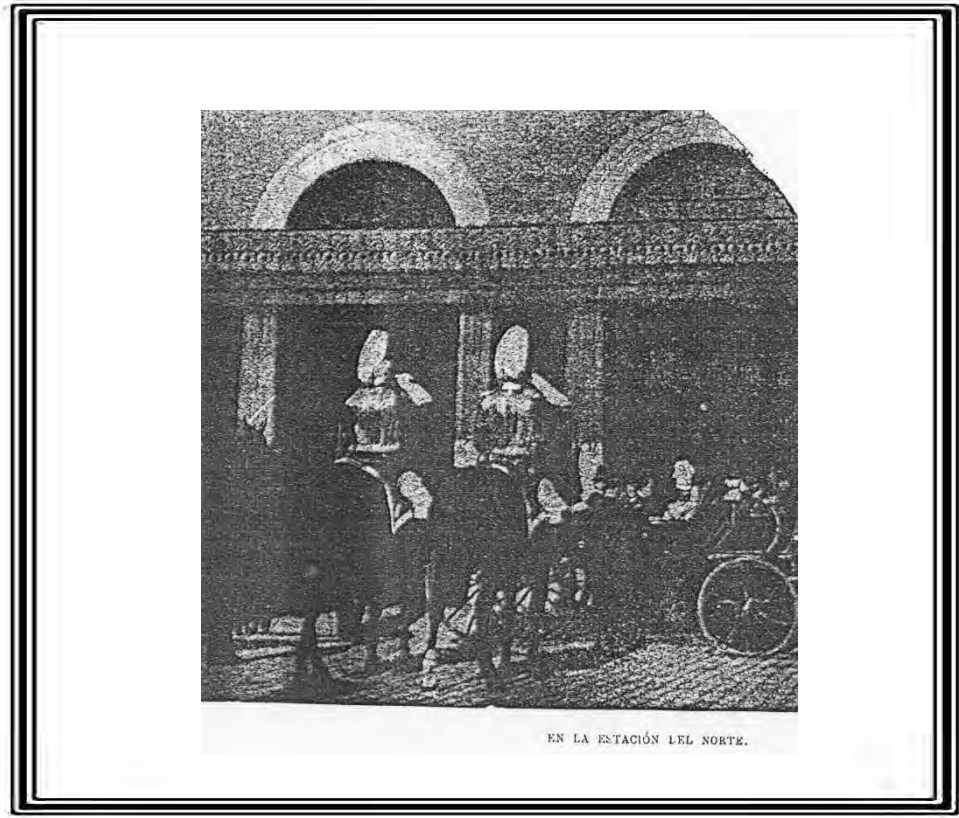
ที่มา: คลังภาพส่วนบุคคล

การเสด็จประพาสราชสำนักสเปนของกษัตริย์จุฬาลงกรณ์ที่ 1

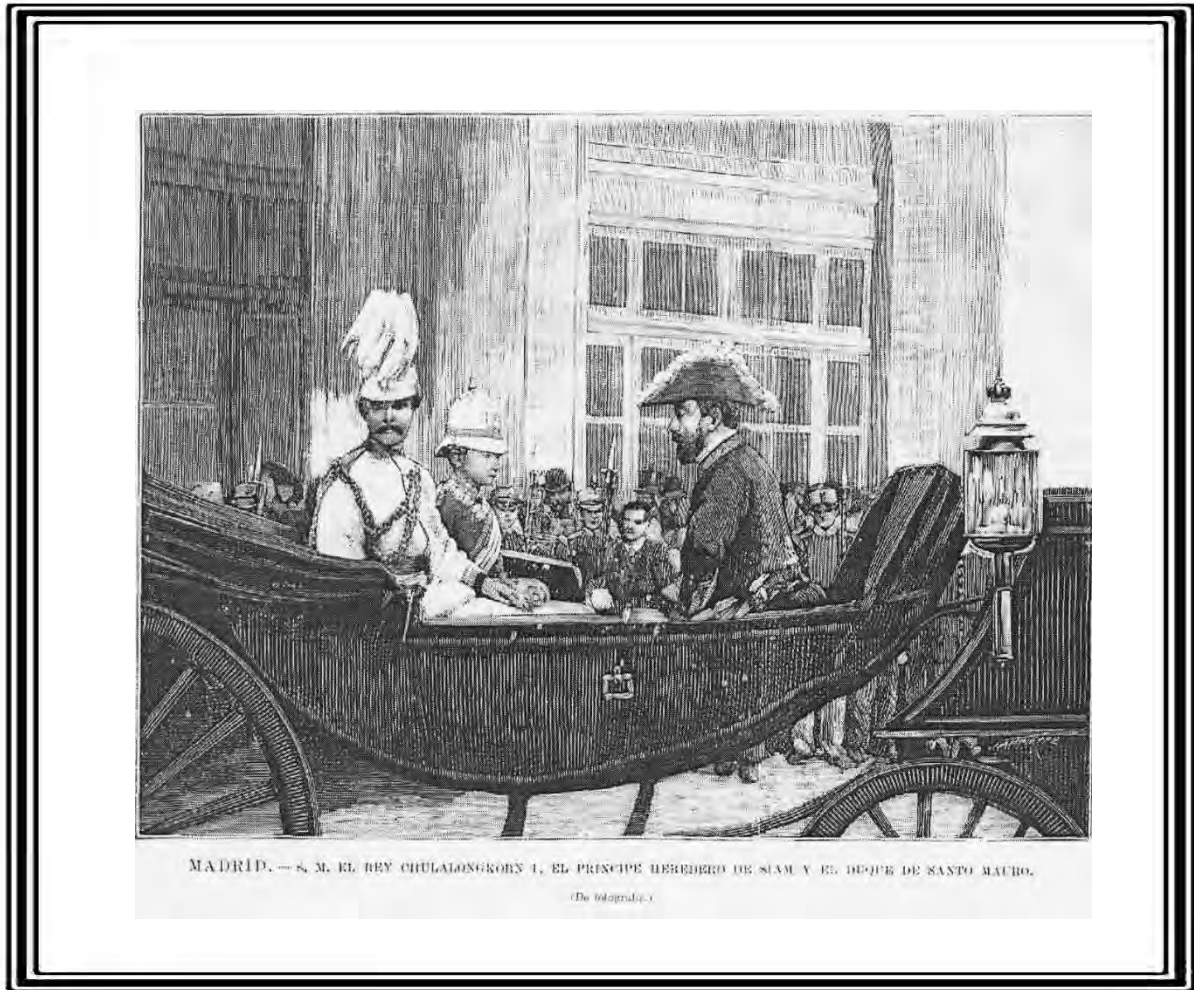
กรุงมาดริด – พระเจ้าแผ่นดินสยามเสด็จฯ ถึงสถานีรถไฟสายเหนือ

ที่มา: วารสาร Ilustración Española y Americana ฉบับวันที่ 22 ตุลาคม 1897

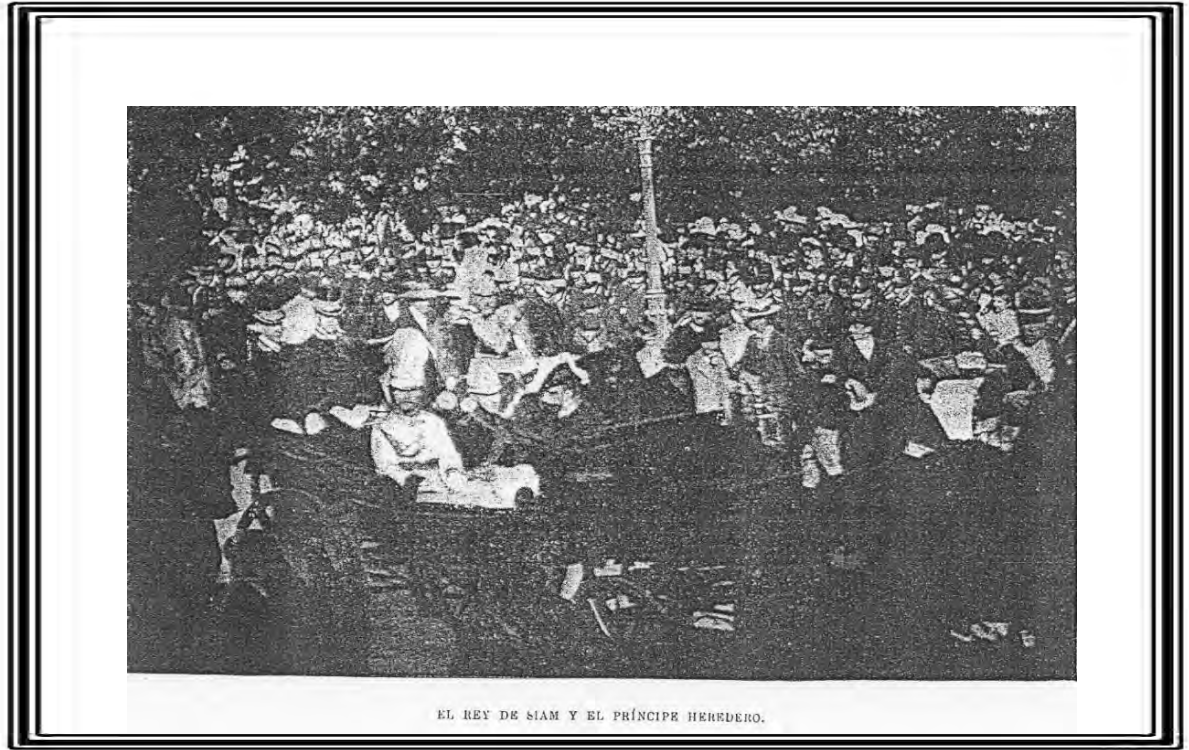
ที่สถานีรถไฟสายเหนือ กรุงเทพมหานคร

ที่มา: นิตยสาร Revista Moderna ฉบับวันที่ 23 ตุลาคม 1897

กรุงมาดริด – กษัตริย์จุฬาลงกรณ์ที่ 1 เจ้าชายรัชทายาทแห่งสยามและดยุกแห่งซานโต เมาโร

ที่มา: วารสาร *Ilustración Española y Americana* ฉบับวันที่ 22 ตุลาคม 1897

พระเจ้าแผ่นดินสยามและเจ้าชายรัชทายาท

ที่มา: นิตยสาร *Revista Moderna* ฉบับวันที่ 23 ตุลาคม 1897

พระเจ้าแผ่นดินสยามเสด็จฯ เข้ากรุงมาดริด

ที่มา: นิตยสาร Nuevo Mundo ฉบับวันที่ 27 ตุลาคม 1897

VISTA DEL PALACIO REAL DESDE LA MONTAÑA PRINCIPE PIO (MADRID)

ภาพพระราชวังมองจากภูเขাপรินซิเป ปิโอ (กรุงมาดริด)

ที่มา:

<http://3.bp.blogspot.com/-vTSVV9I-oE8/Ux3-KWkj5jl/AAAAAAAAAHNg/r2tpL6StHRE/s1600/Palacio+Real.+Desde+la+monta%C3%B1a+de+Pr%C3%ADncipe+P%C3%ADo.jpg>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2560

DETALLE DE LA FACHADA PRINCIPAL DEL PALACIO REAL (MADRID)

รายละเอียดด้านหน้าอาคารหลักของพระราชวัง (กรุงมาดริด)

ที่มา:

<http://3.bp.blogspot.com/-QAAR-mz38xc/Ux3-PzMORBI/AAAAAAAAHNw/zGQ3np4OERk/s1600/Palacio+Real.+Fachada+principal.jpg>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2560

ขบวนเสด็จเคลื่อนเข้าพระราชวัง

ที่มา: นิตยสาร Nuevo Mundo วันที่ 27 ตุลาคม 1897

PLAZA DE ARMAS O DE ARMERIA (MADRID)

จัตุรัส เด อาร์มาส หรือ อาร์เมเรีย (กรุงมาดริด)

ที่มา:

<http://4.bp.blogspot.com/-ekYi1MtDwWE/Ux3-SBIDFWI/AAAAAAAAHN4/MrEP2HBpQ4M/s1600/Palacio+Real.+Plaza+de+la+Armer%C3%ADa.jpg>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2560

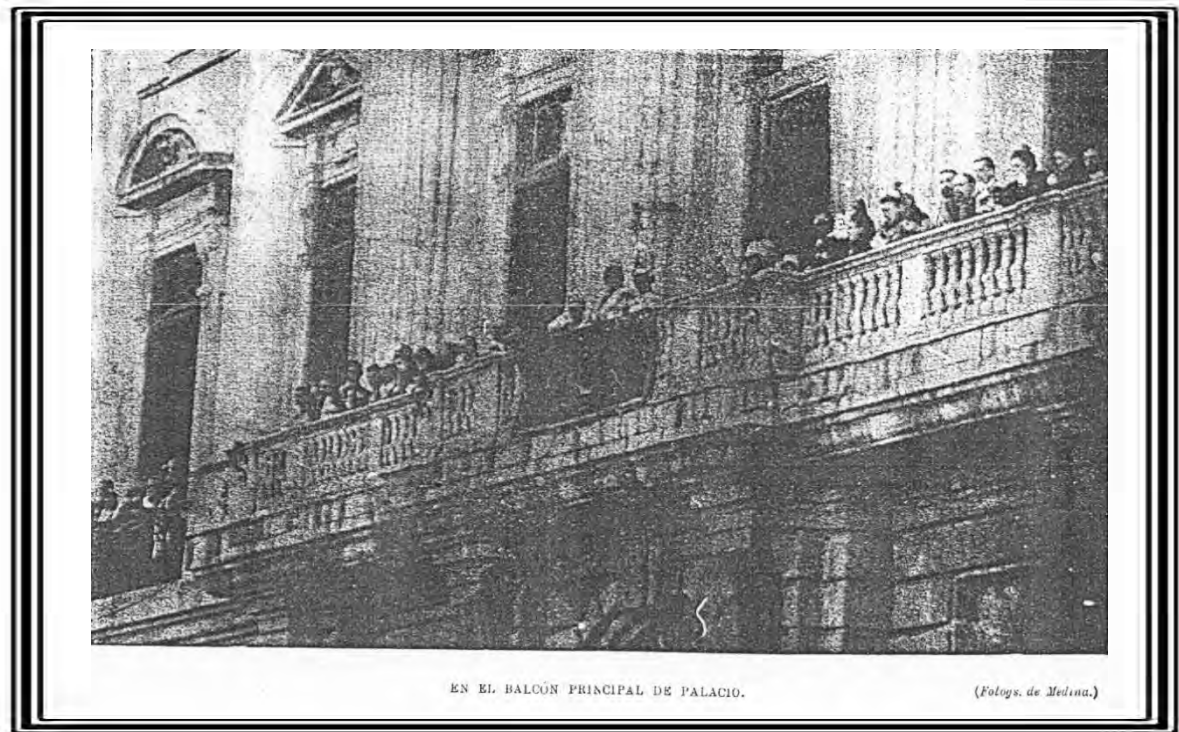
ESCALERA PRINCIPAL DEL PALACIO REAL (MADRID)

บันไดใหญ่ของพระราชวัง (กรุงมาดริด)

ที่มา:

http://2.bp.blogspot.com/-z9tEf9JUbaQ/Ux3-NV7uBFI/AAAAAAAAAHNo/of_vdhKdpZM/s1600/Palacio+Real.+Escalera+Principal..jpg

เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2560

บนพระระเบียงใหญ่ของพระราชวัง

ที่มา: นิตยสาร *Revista Moderna* ฉบับที่ 23 ตุลาคม 1897

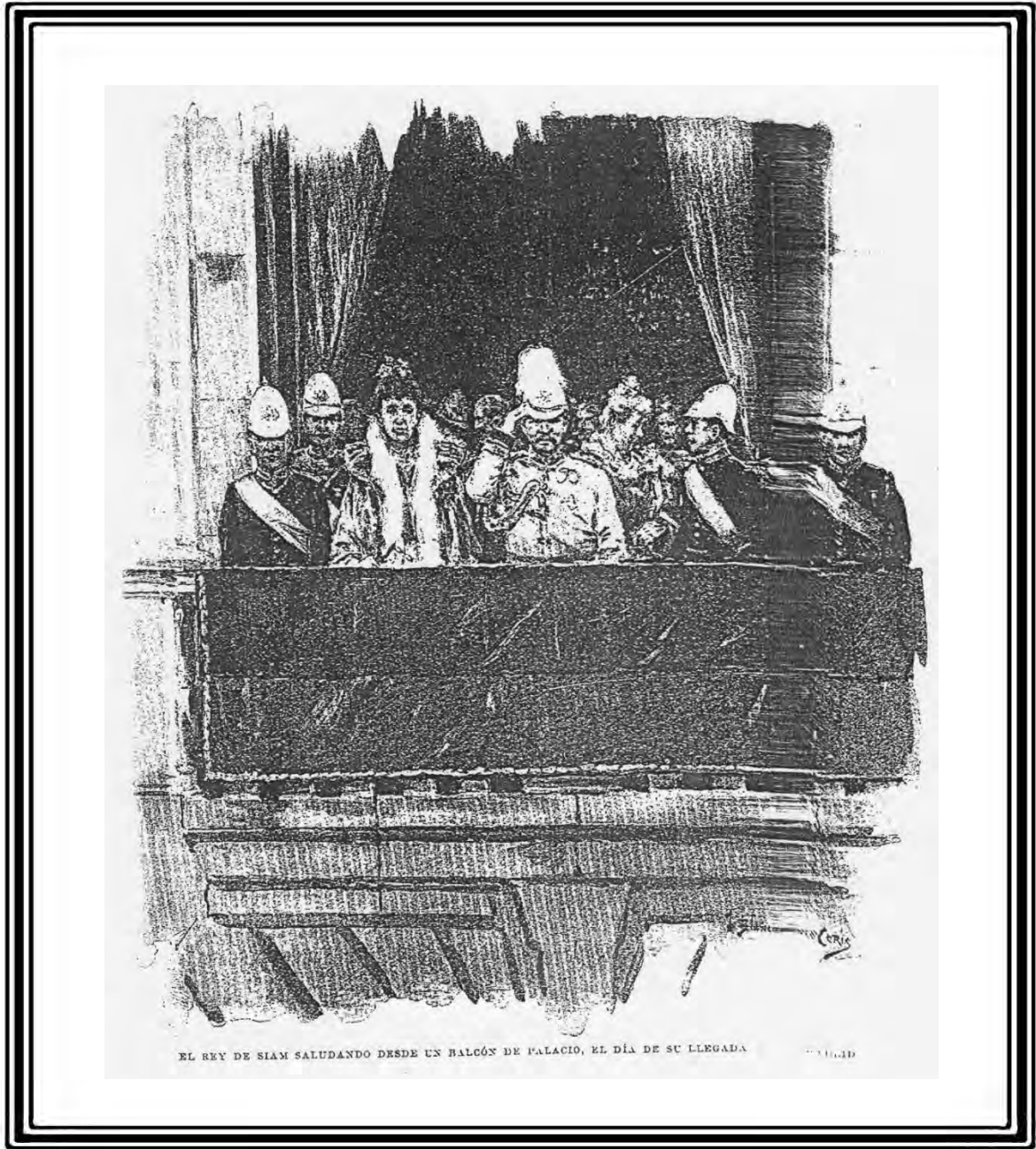
การเสด็จประพาสราชสำนักสเปนของกษัตริย์จุฬาลงกรณ์ที่ 1

สมเด็จพระราชินี ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์และพระเจ้าแผ่นดินสยาม

ทอดพระเนตรการสวนสนามของกองทัพจากพระราชวัง

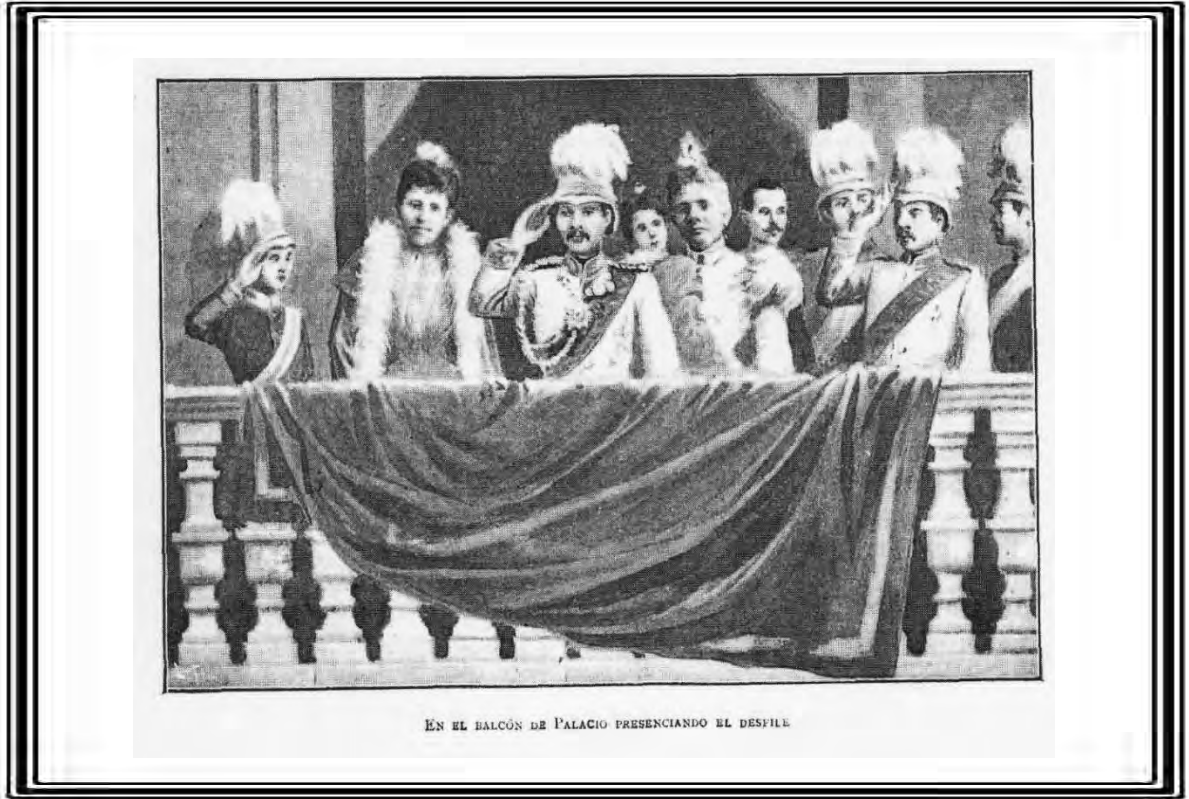
ที่มา: วารสาร *Ilustración Española y Americana* ฉบับวันที่ 22 ตุลาคม 1897

พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงรับการถวายความเคารพบนพระระเบียงพระราชวัง

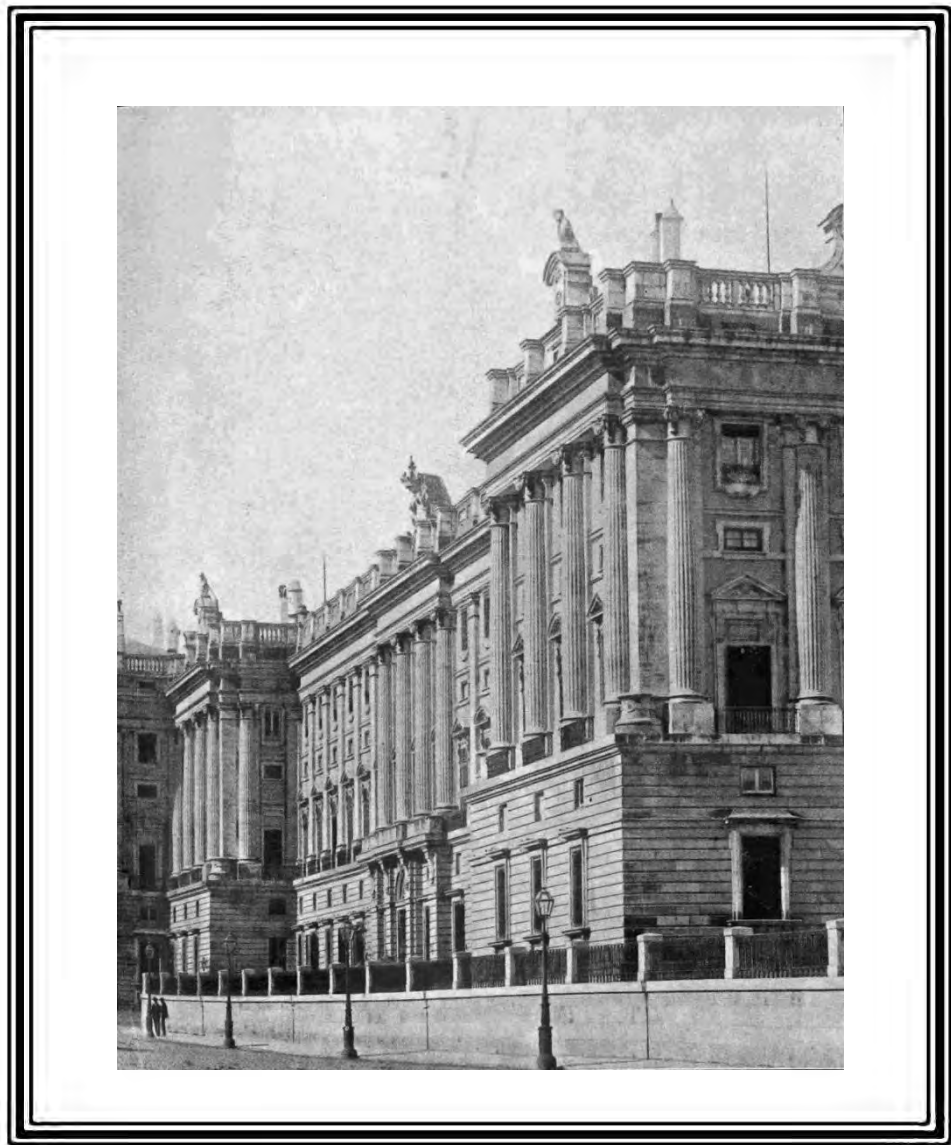
ในวันที่เสด็จพระราชดำเนินถึง

ที่มา: นิตยสาร Blanco y Negro ฉบับวันที่ 23 ตุลาคม 1897

ทั้งสองพระองค์ทอดพระเนตรการสวนสนามบนพระระเบียงพระราชวัง

ที่มา: นิตยสาร Nuevo Mundo ฉบับวันที่ 27 ตุลาคม 1897

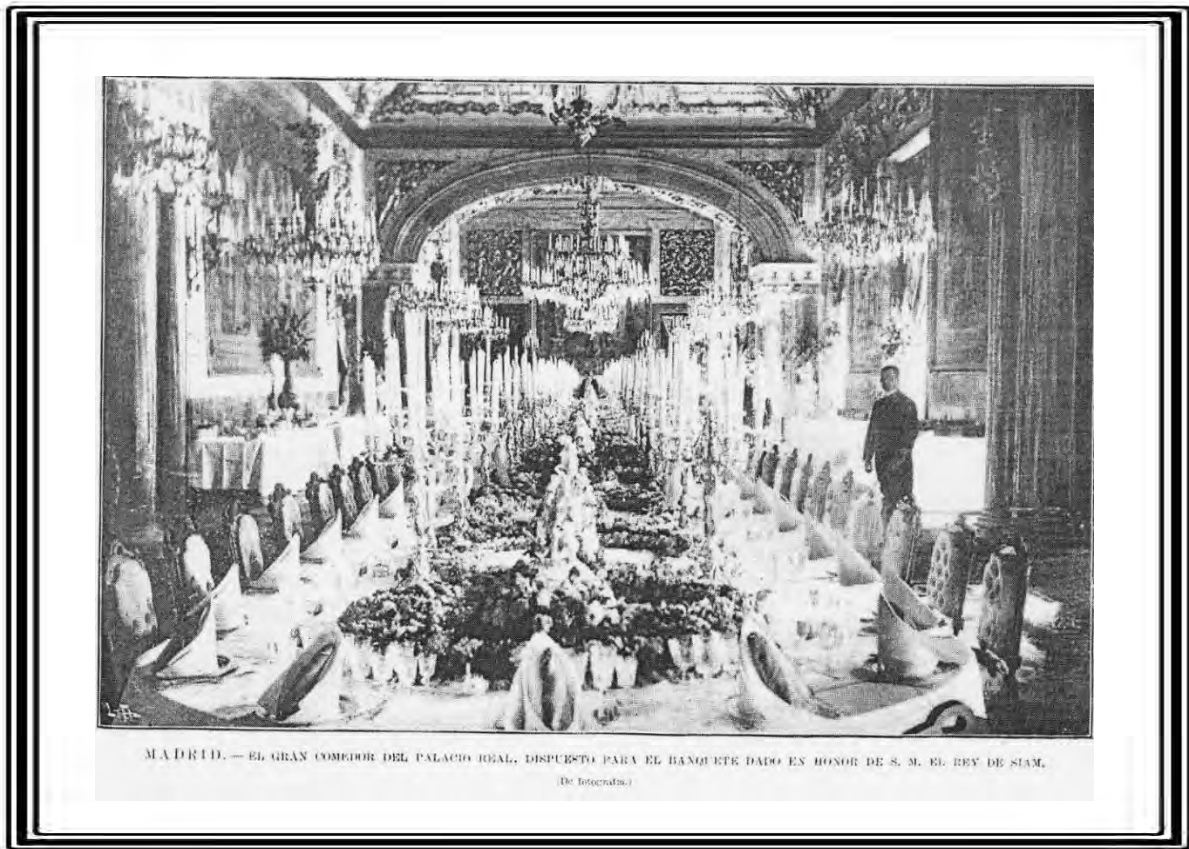
PUERTA DEL PRINCIPE DEL PALACIO REAL (MADRID)

ประตูปรีนซิเปของพระราชวัง (กรุงมาดริด)

ที่มา:

<http://2.bp.blogspot.com/-KTMxR-7PEiM/Ux3-UZyCPJI/AAAAAAAAHOA/3YRacGJm-2Q/s1600/Palacio+Real.+Puerta+del+Pr%C3%ADncipe.jpg>

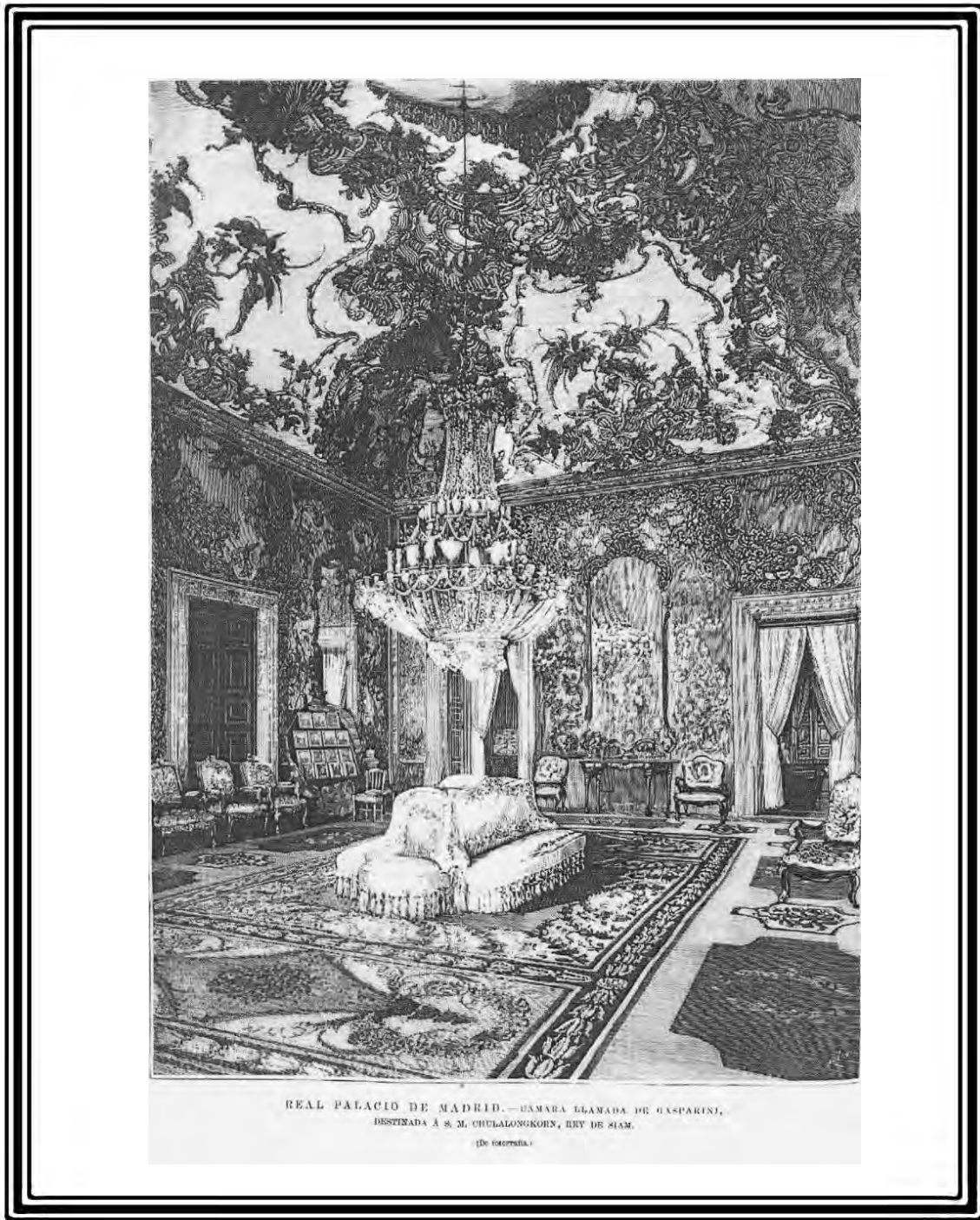
เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2560

กรุงมาดริด – ห้องเสวยใหญ่ในพระราชวังซึ่งเป็นที่จัดงานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำ

ถวายเป็นพระเกียรติยศแด่พระเจ้าแผ่นดินสยาม

ที่มา: วารสาร Ilustración Española y Americana ฉบับวันที่ 22 ตุลาคม 1897

ภาพวาดลายเส้นห้องกาสปารินิ ห้องที่ประทับของกษัตริย์จุฬาลงกรณ์ พระเจ้าแผ่นดินสยาม

ในพระราชวัง กรุงมาดริด

ที่มา: วารสาร Ilustración Española y Americana ฉบับวันที่ 15 ตุลาคม 1897

SALON GASPARINI O CARLOS III (PALACIO REAL, MADRID)

ภาพถ่ายห้องกาสปารินิ หรือห้องการ์โลสที่ 3 (พระราชวัง, กรุงมาดริด)

ที่มา:

<http://1.bp.blogspot.com/-TaDRGSOGa8M/Ux3-XVY0odi/AAAAAAAAHOI/AjG54FbZ6LI/s1600/Palacio+Real.+Sala+Gasparini.jpg>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2560

วันที่สองของการเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปน
วันอาทิตย์ที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2440 (ค.ศ. 1897)

โรงราชรถ

ที่มา

<http://elblogdemisssesther.blogspot.com/2017/10/hello-we-are-going-to-madrid-to-visit.html>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2560

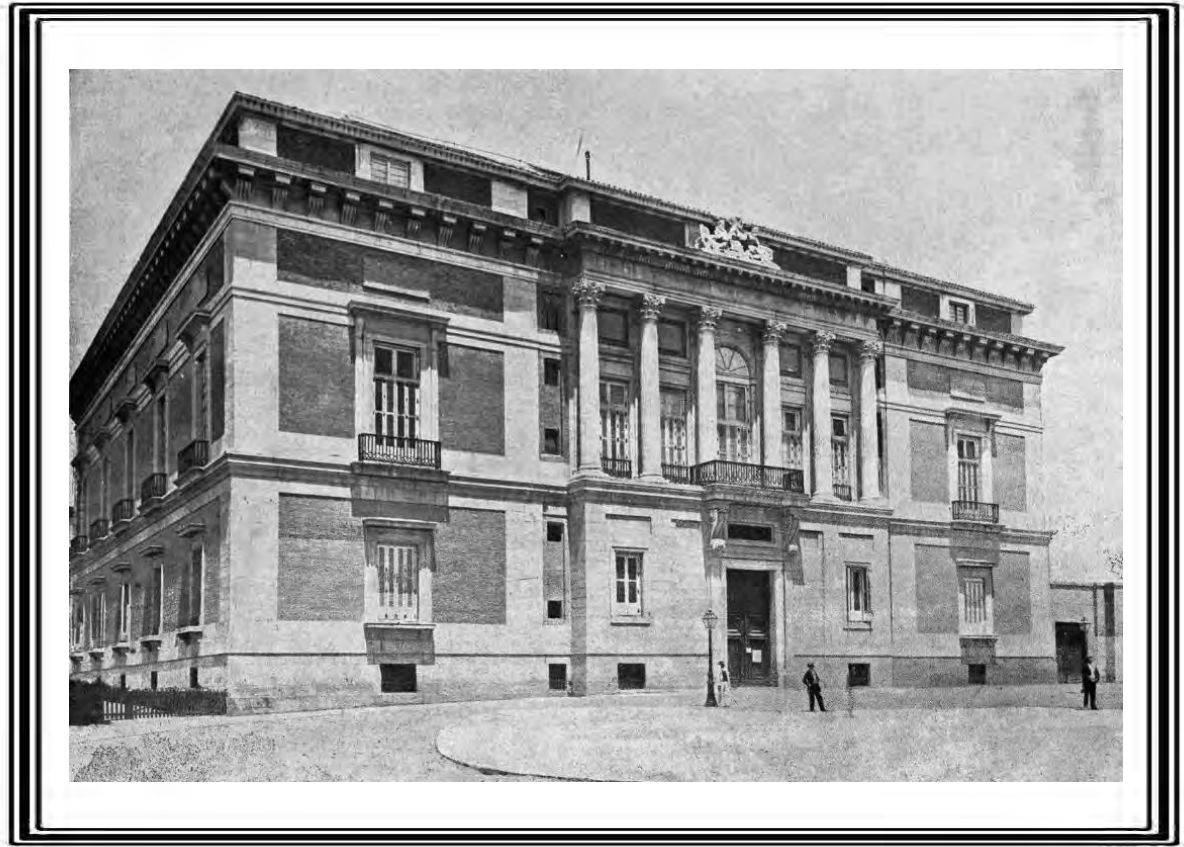

โรงม้าหลวงและโรงพระแสง

ที่มา

<http://prejubiladasinfronteras-glo.blogspot.com/2013/01/la-armeria-del-palacio-real-de-madrid.html>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2560

FACHADA MERIDIONAL DEL MUSEO DE PINTURA Y ESCULTURA (MADRID)

ด้านหน้าอาคารพิพิธภัณฑ์ภาพวาดและประติมากรรมด้านทิศใต้ (กรุงมาดริด)

ที่มา:

<http://3.bp.blogspot.com/-t0sOPnF3oGw/Ux398qPdRel/AAAAAAAAHMw/oljmHEVIMcE/s1600/Museo+del+Prado+I.jpg>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2560

ภาพพวกขี้เมา ฝีมือเบลลาซเกซ

ที่มา:

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vel%C3%A1zquez -](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vel%C3%A1zquez_-_)

[El Triunfo de Baco o Los Borrachos \(Museo del Prado, 1628-29\).jpg](#)

เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2560

ภาพลาส เมนินาส ฝีมือเบลลาซเกซ

ที่มา:

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Las Meninas by Diego Vel%C3%A1zquez.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Las_Meninas_by_Diego_Vel%C3%A1zquez.jpg)

เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2560

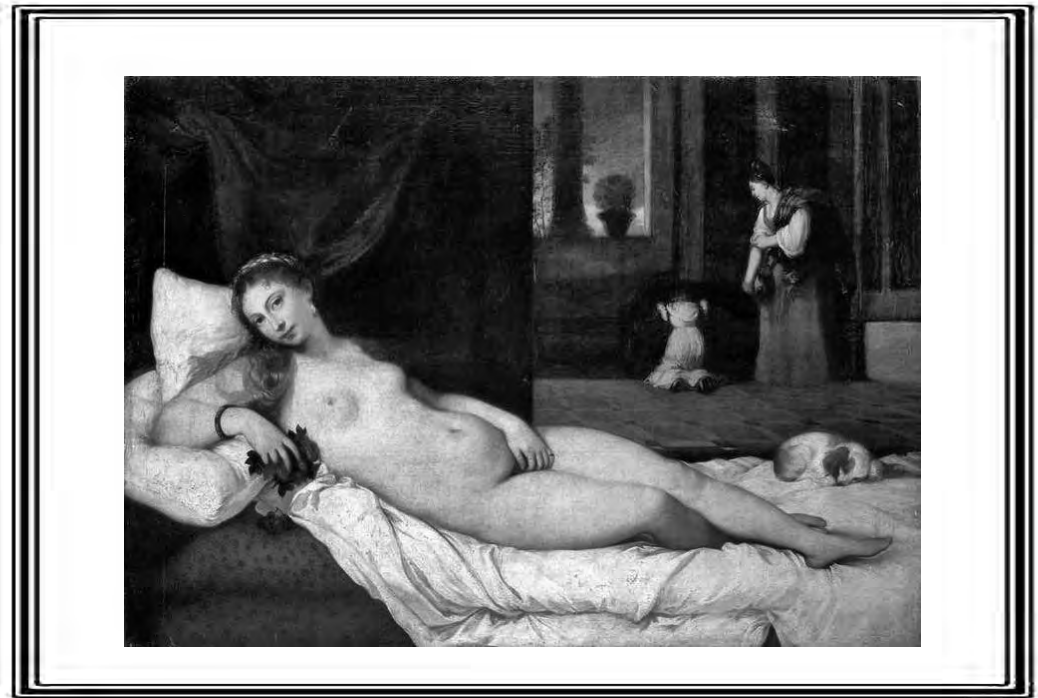

ภาพการยอมแพ้ที่เบรดา ฝีมือเบลลาซเกซ

ที่มา:

https://www.google.co.th/search?q=Rendicion+de+Breda+Velazquez&client=firefox-b&tbm=isch&source=Int&tbs=sur:f&sa=X&ved=0ahUKEwj13tH8ouPXAhXGLY8KHUGKAsUQpwUIHQ&biw=1268&bih=695&dpr=1#imgrc=VYYB_EFQizfHM:

เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2560

ภาพวิี้นส ฝมือตีเซียโน

ที่มา:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Anonymous_Venus_of_Urbino.jpg

เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2560

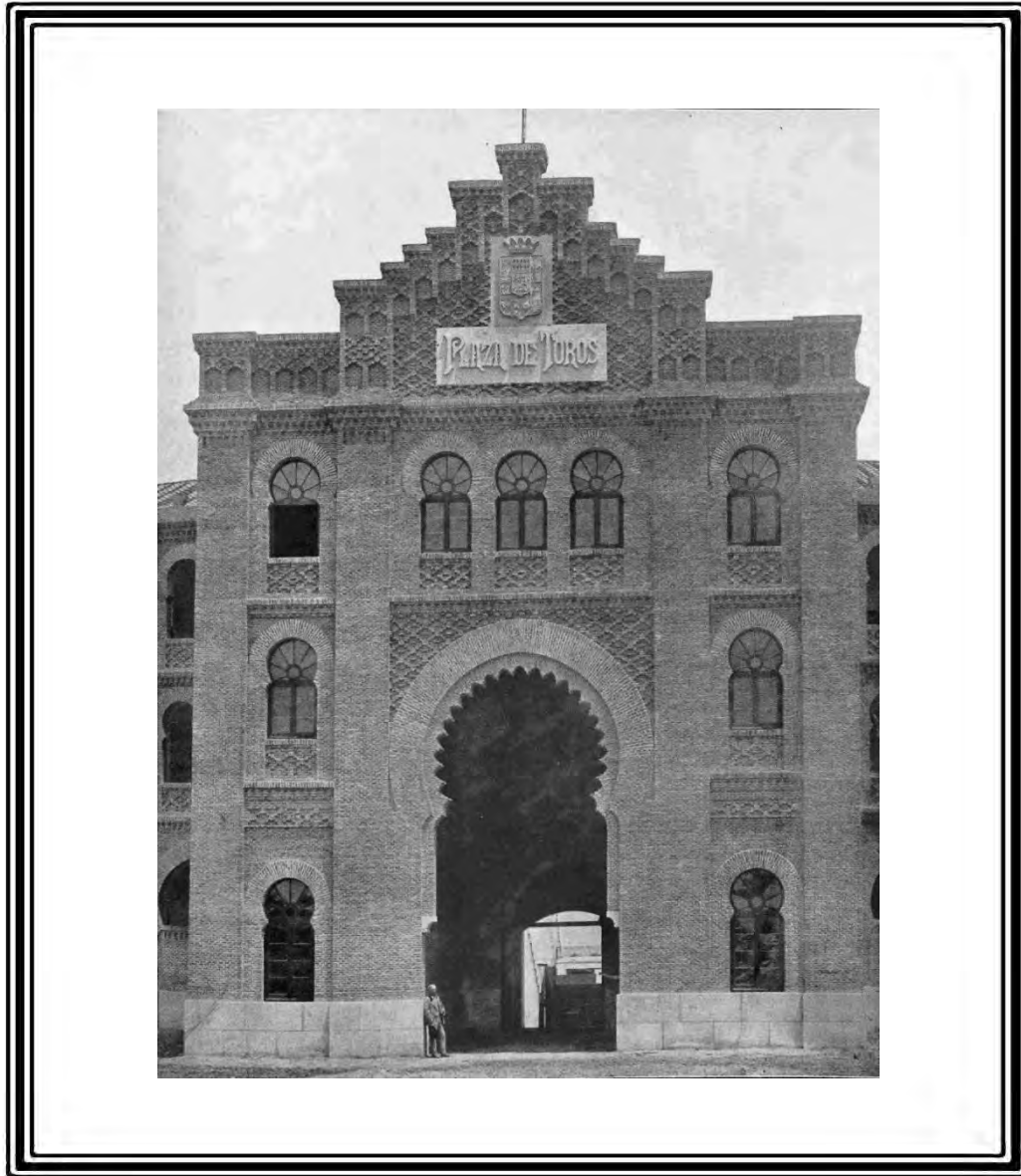

ด้านนอกของตัวอาคารสนามสูว์

ที่มา:

<https://www.pinterest.com/pin/432486370443364529/>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2560

PORTADA PRINCIPAL DE LA PLAZA DE TORO (MADRID)

ประตูใหญ่ของสนามสู้วัว (กรุงมาดริด)

ที่มา:

http://4.bp.blogspot.com/-j5z7kHKZOBw/Ux3_CK2sYSI/AAAAAAAAHQY/KOOnTyKGZw/s1600/Plaza+de+Toros.+Puerta+principal.jpg

เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2560

ภาพถ่ายการสู้วัวของเกร์ริตา ณ สนามสู้วัว กรุงมาดริด ปี 1897

ที่มา: นิตยสาร Sol y Sombra ฉบับวันที่ 6 พฤษภาคม 1897

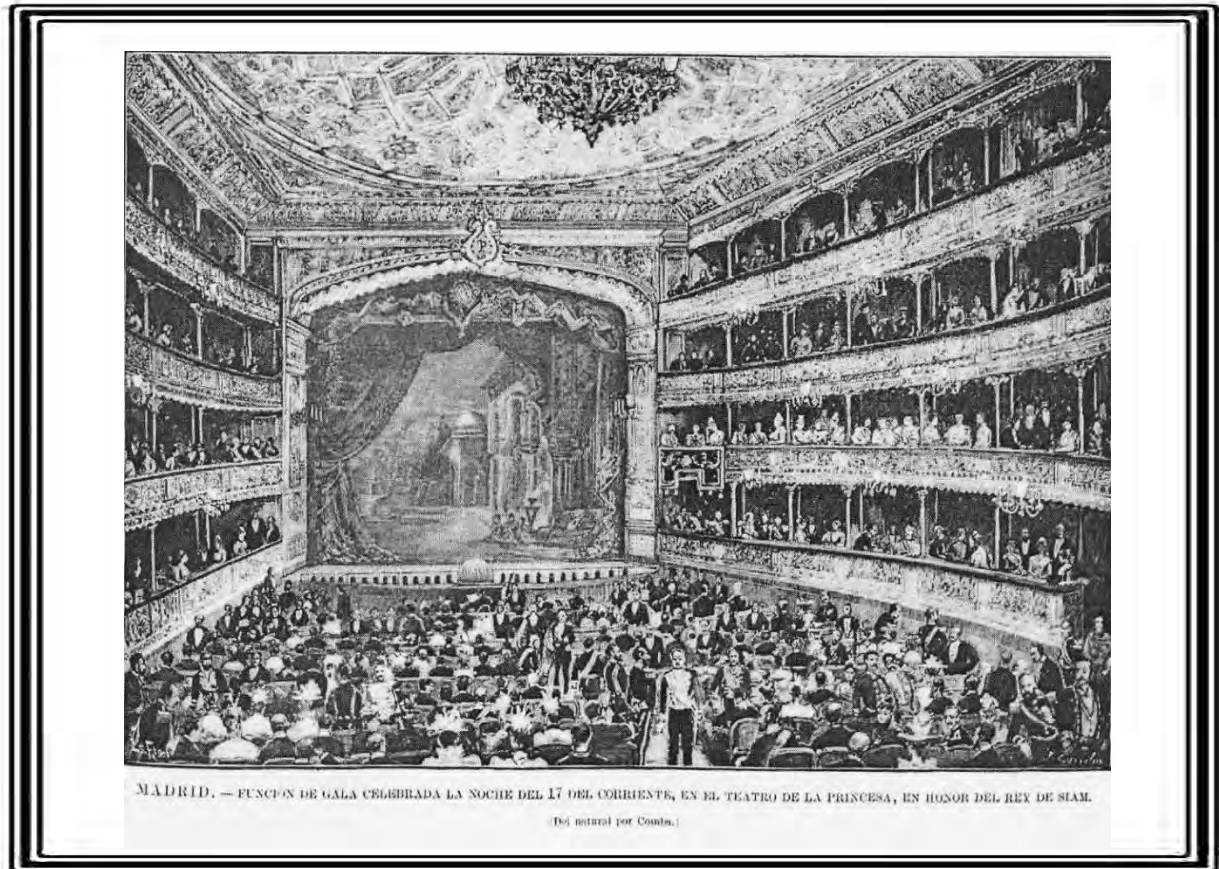
TEATRO DE LA PRINCESA (MADRID)

โรงละครลา ปรินเซซา (กรุงมาดริด)

ที่มา:

http://3.bp.blogspot.com/-Od_Q0oFtkas/Ux4AP26ql6I/AAAAAAAAHTw/wRpOOkZmXDY/s1600/Teatro+de+la+Princesa.jpg

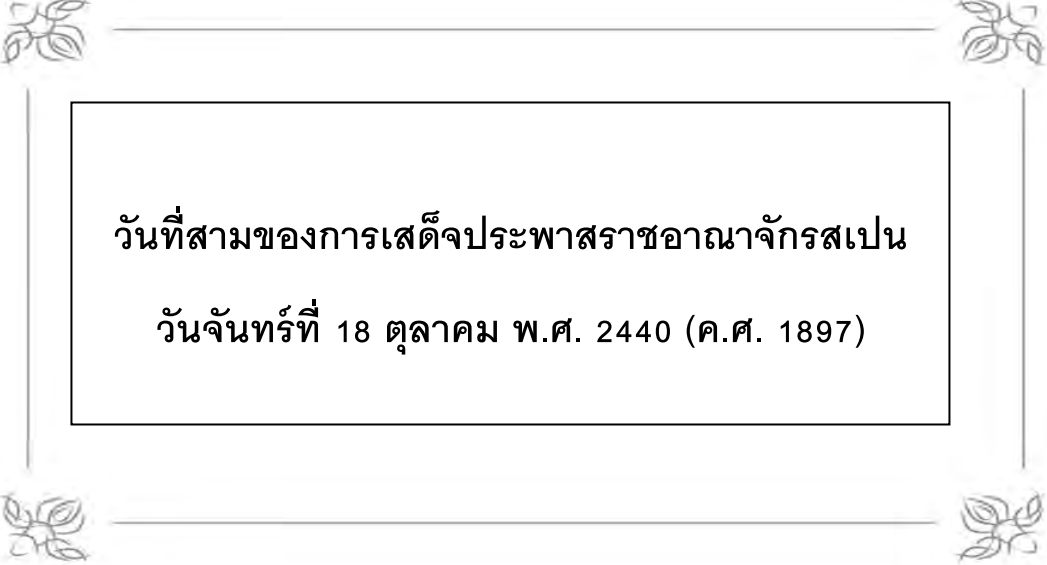
เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2560

กรุงมาดริด – การแสดงหน้าพระพักตร์ในคืนวันที่ 17 ตุลาคม 1897 ณ โรงละครลา ปรินเซซา

เพื่อถวายพระเกียรติยศแด่พระเจ้าแผ่นดินสยาม

ที่มา: วารสาร Ilustración Española y Americana ฉบับวันที่ 22: ตุลาคม 1897

วันที่สามของการเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปน
วันจันทร์ที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2440 (ค.ศ. 1897)

MUSEO DE ARTILLERIA (MADRID)

พิพิธภัณฑ์ทหารปืนใหญ่ (กรุงมาดริด)

ที่มา:

<http://3.bp.blogspot.com/-Tj-V5WiDcdo/Ux397FBZWtI/AAAAAAAAHMo/ms1TWUbnEPY/s1600/Museo+de+Artiller%C3%ADa.jpg>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2560

พระตำหนักลาภินตาภายในเขตพระราชวังเอลปาร์โด

ที่มา

https://www.google.co.th/search?q=La+Quinta+Palacio+del+Pardo+Madrid&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwi8jrPTwZXYAhUHvY8KHXMpCEwQ_AUICygC&biw=1600&bih=788#imgrc=N4X7TbbrGOVjxM:

เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2560

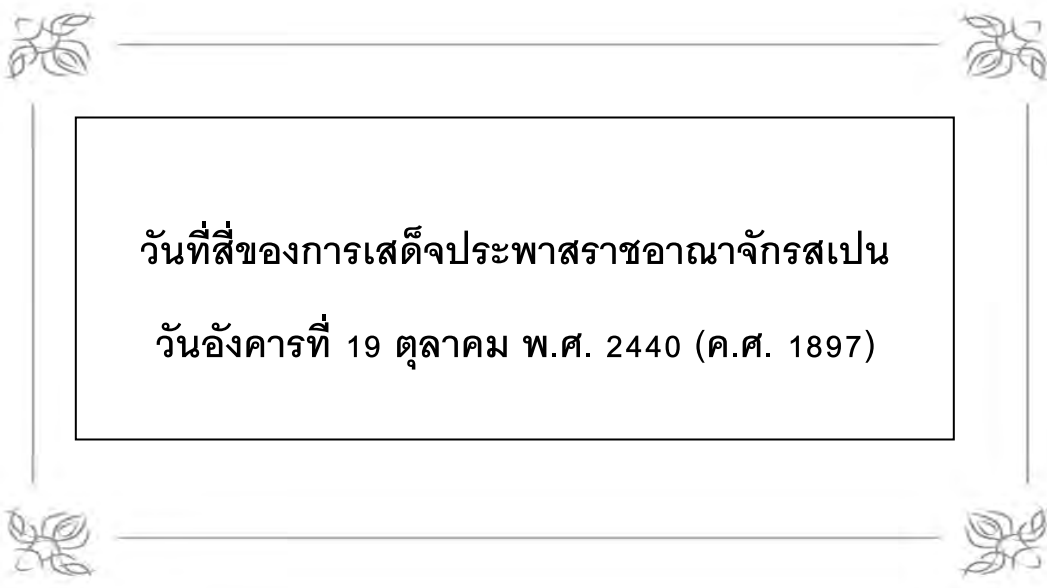

ทรงฉายพระบรมฉายาลักษณ์ร่วมกับสมเด็จพระราชินีมาเรีย คริสตินาและพระบรมวงศานุวงศ์

หลังพระกระยาหารกลางวัน

ที่มา: การเสด็จประพาสยุโรปของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ร.ศ. 116, เล่ม 2, กรมศิลปากร, 2551, หน้า

221

วันที่สี่ของการเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปน
วันอังคารที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2440 (ค.ศ. 1897)

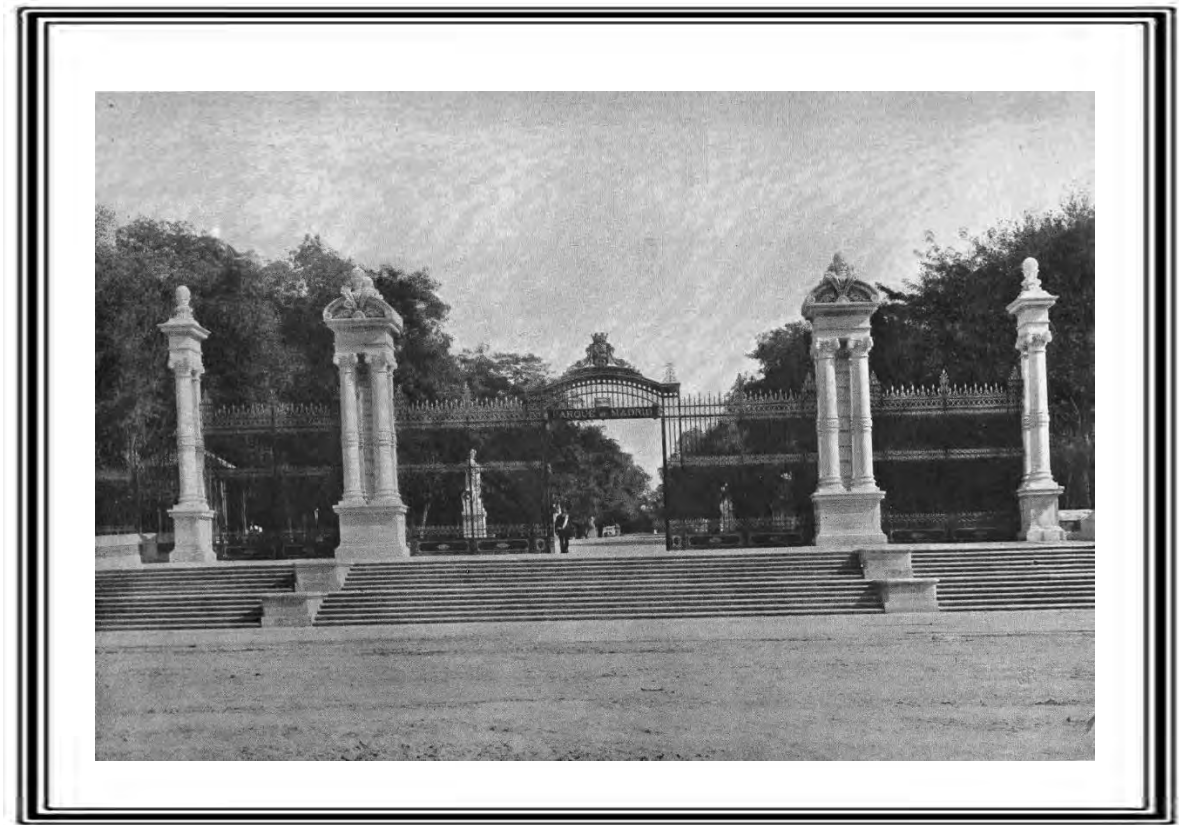
CARRERA DE SAN JERONIMO (MADRID)

ถนนซาน เฆโรนิโม (กรุงมาดริด)

ที่มา:

<http://4.bp.blogspot.com/-VWUtwdTPmA/Ux38BaVLO7I/AAAAAAAAHGA/sjbKaQ3ciYc/s1600/Carrera+de+San+Jer%C3%B3nimo.jpg>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2560

PUERTA DE ESPAÑA DEL RETIRO (MADRID)

ประตูสเปนที่อุทยานเอล เรติโร (กรุงมาดริด)

ที่มา:

http://4.bp.blogspot.com/-CXewuaF8evg/Ux3_brjTOPI/AAAAAAAAHRw/QJ10PQ0RL-g/s1600/Retiro.+Puerta+de+Espa%C3%B1a.jpg

เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2560

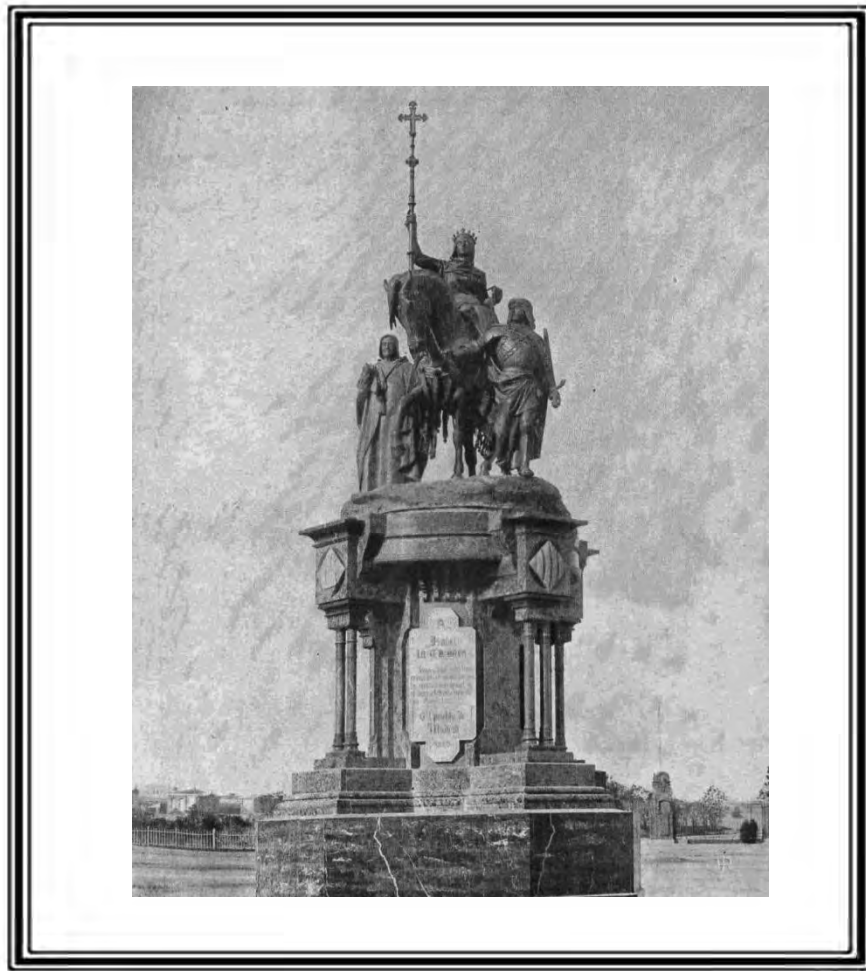
PASEO DE LA FUENTE CASTELLANA (MADRID)

ถนนลา ฟุเอนเต กาสเตยานา (กรุงมาดริด)

ที่มา:

http://1.bp.blogspot.com/-dZm6hmV80U4/Ux3-yZNA0_I/AAAAAAAAHPg/non3mJgye7U/s1600/Paseo+de+la+Castellana.jpg

เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2560

MONUMENTO A ISABEL LA CATOLICA (MADRID)

พระราชานุเสาวรีย์พระนางอิซาเบล ลา กาทอลิกา (กรุงมาดริด)

ที่มา:

http://3.bp.blogspot.com/-cKCBaW6FgVE/Ux391DWgm5I/AAAAAAAAAHMQ/cXeSv1qEC_Y/s1600/Monumento+a+Isabel+la+Cat%C3%B3lica.jpg

เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2560

CONGRESO DE LOS DIPUTADOS (MADRID)

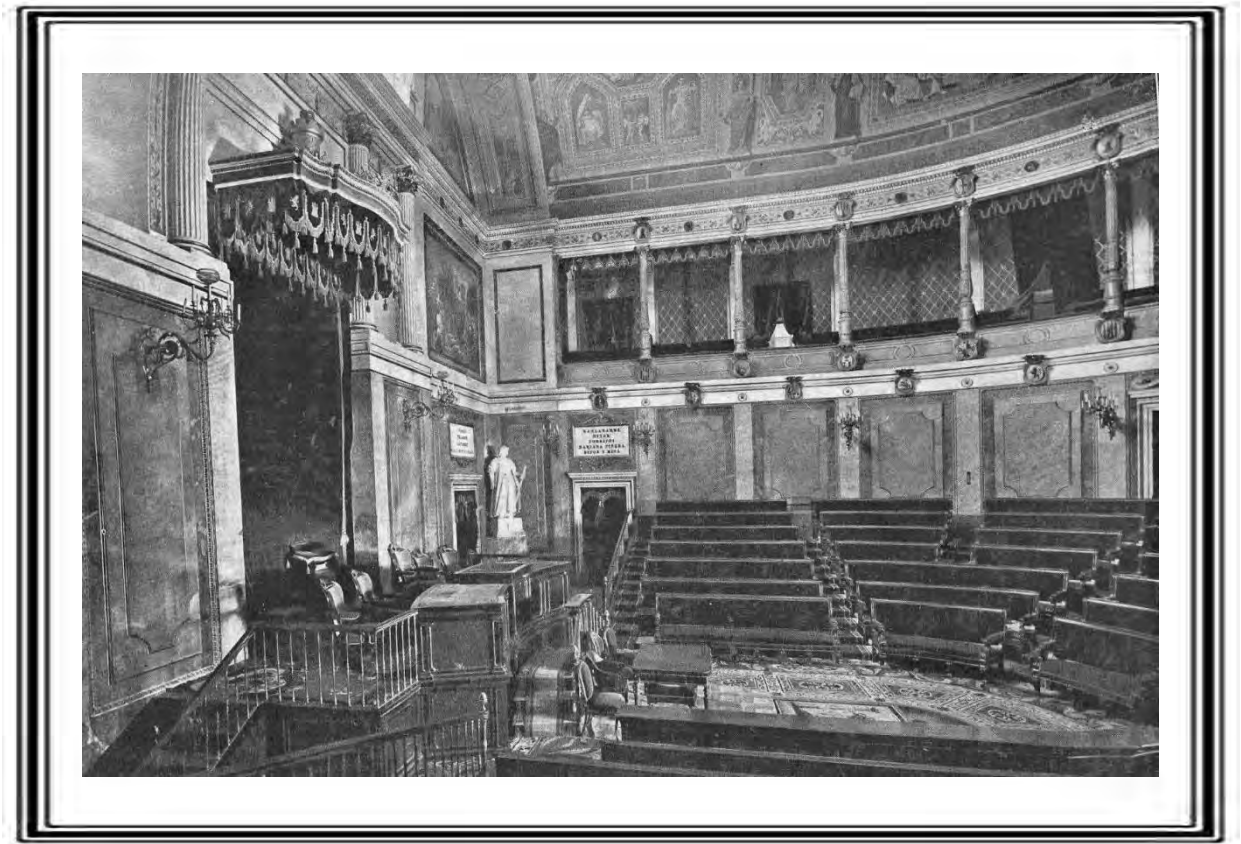
ที่ทำการสภาผู้แทนราษฎร (กรุงมาดริด)

ที่มา:

<http://1.bp.blogspot.com/->

[HtCd5I6UmyI/Ux38WxlqUII/AAAAAAAAHHI/2blvkGeSZIM/s1600/Congreso+de+los+Diputados.jpg](http://1.bp.blogspot.com/-HtCd5I6UmyI/Ux38WxlqUII/AAAAAAAAHHI/2blvkGeSZIM/s1600/Congreso+de+los+Diputados.jpg)

เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2560

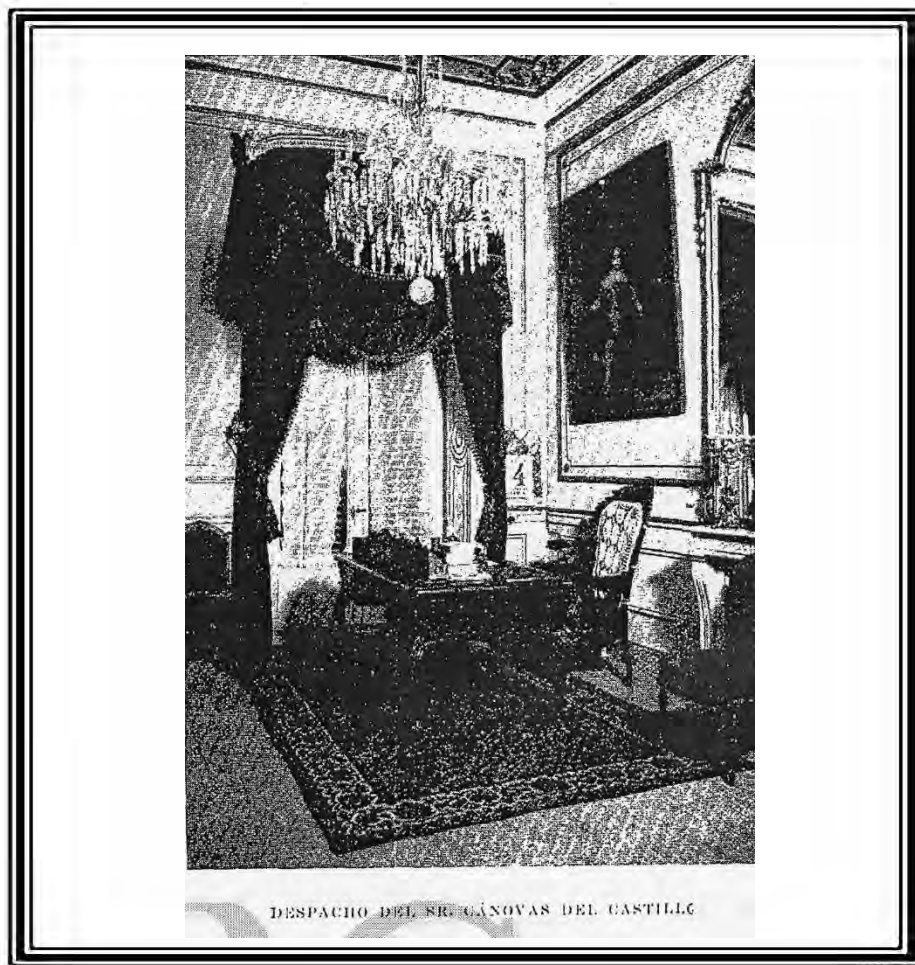
SALON DE SESIONES DEL CONGRESO (MADRID)

ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร (กรุงมาดริด)

ที่มา:

http://historia-total.blogspot.com/2014/03/madrid-finales-del-siglo-xix-y_10.html

เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2560

ห้องทำงานของเซญญอร์กัสโนบาส เดล กาสติโย ในที่ทำการสภาผู้แทนราษฎร (กรุงมาดริด)

ที่มา: นิตยสาร Blanco y Negro ฉบับวันที่ 14 สิงหาคม 1897

ที่ทำการวุฒิสภา (กรุงมาดริด)

ที่มา:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kremlin_Senate-1.jpg

เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2560

INTERIOR DEL SENADO (MADRID)

ด้านในอาคารที่ทำการวุฒิสภา (กรุงมาดริด)

ที่มา:

<http://3.bp.blogspot.com/-4H6JA--sgzQ/Ux4AEQGeO3I/AAAAAAAAHTQ/KKsApcGJ74U/s1600/Senado.+Interior.jpg>

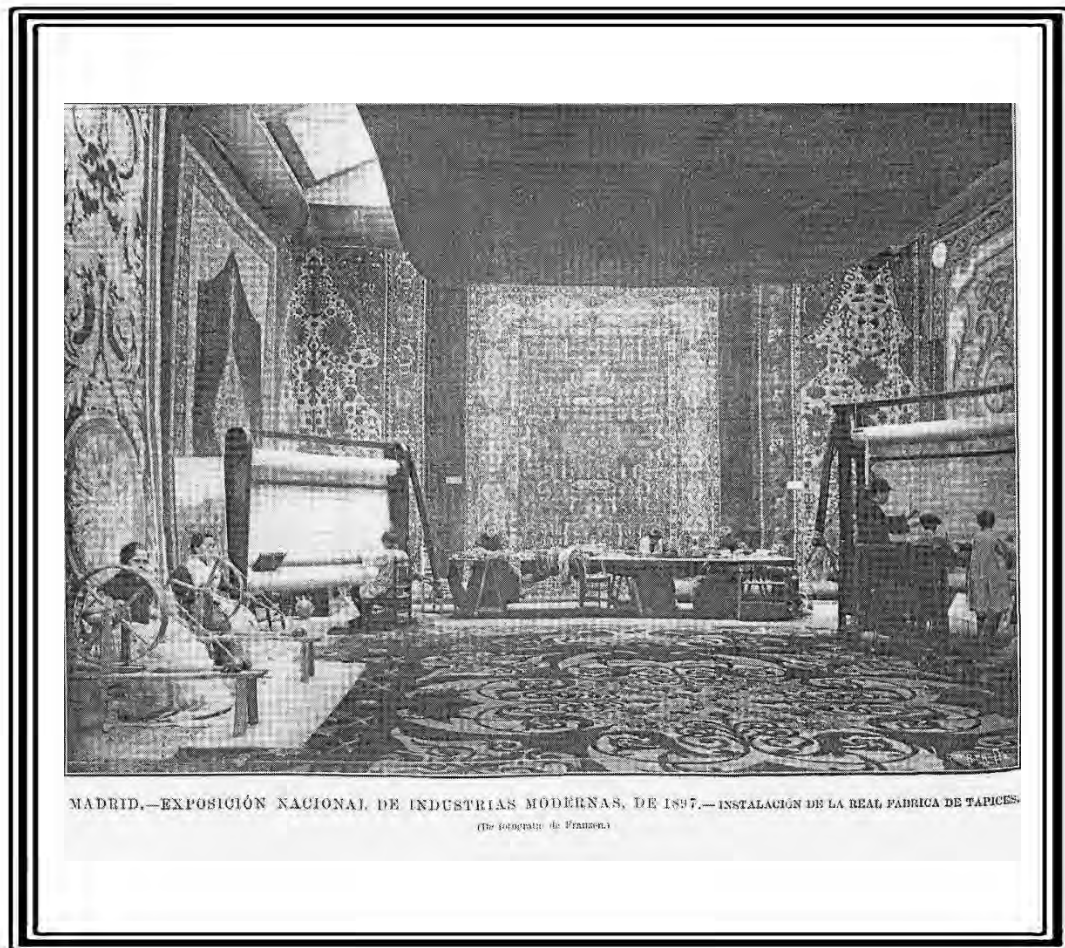
เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2560

LA REAL FABRICA DE TAPICES (MADRID)

โรงทอพรมหลวง (กรุงมาดริด)

ที่มา: คลังภาพส่วนบุคคล

กรุงมาดริด – โรงทอพรมหลวงในงานนิทรรศการระดับชาติ

แสดงอุตสาหกรรมสมัยใหม่ปี ค.ศ. 1897

ที่มา: วารสาร *Ilustración Española y Americana* ฉบับวันที่ 8 พฤศจิกายน 1897

ESTACION DEL MEDIODIA (MADRID)

สถานีรถไฟสายใต้ (กรุงมาดริด)

ที่มา:

<http://2.bp.blogspot.com/-8jiMcNgs2C0/Ux38k9WXI6I/AAAAAAAAHIA/fEtjavSvij0/s1600/Estaci%C3%B3n+del+Mediod%C3%ADa.+l.jpg>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2560

วันที่ห้าของการเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปน

วันพุธที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2440 (ค.ศ. 1897)

พระราชวังอัลกาซาร์ เซบิยา

ที่มา:

<https://www.flickr.com/photos/54214210@N04/5075181537>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2560

ห้องทูตานุทูตซึ่งเป็นห้องที่ประทับในพระราชวังอัลกาซาร์ เซบิยา

ที่มา:

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sal%C3%B3n_de_Embajadores - Alc%C3%A1zar de Sevilla.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sal%C3%B3n_de_Embajadores_-_Alc%C3%A1zar_de_Sevilla.jpg)

เข้าถึงเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2560

อุทยานภายในพระราชวังอัลกาซาร์ เซบิยา

ที่มา:

<http://maxpixel.freegreatpicture.com/Seville-Landscape-Park-Garden-Palace-Andalusia-603841>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2560

มหาวิหารประจำเซบิยา

ที่มา:

https://www.flickr.com/photos/smu_cul_digitalcollections/33602102603

เข้าถึงเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2560

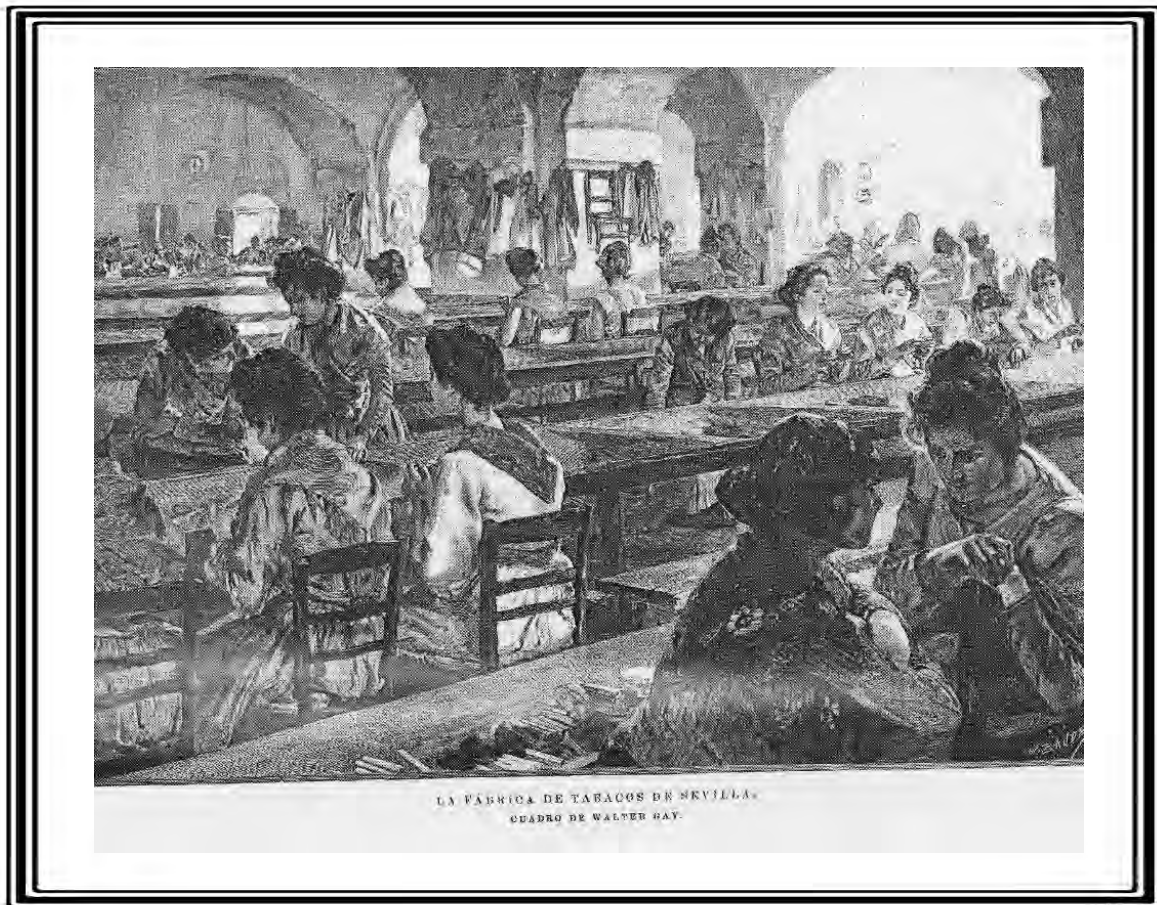

โรงงานมวนบุหรี่ เซบิยา ปัจจุบัน คือ มหาวิทยาลัยเซบิยา

ที่มา:

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Universidad de Sevilla 001.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Universidad_de_Sevilla_001.jpg)

เข้าถึงเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2560

หญิงคนงานในโรงงานมวนบุหรี่ เซบิยา

ที่มา: วารสาร *Ilustración Española y Americana* ฉบับวันที่ 22 สิงหาคม 1895

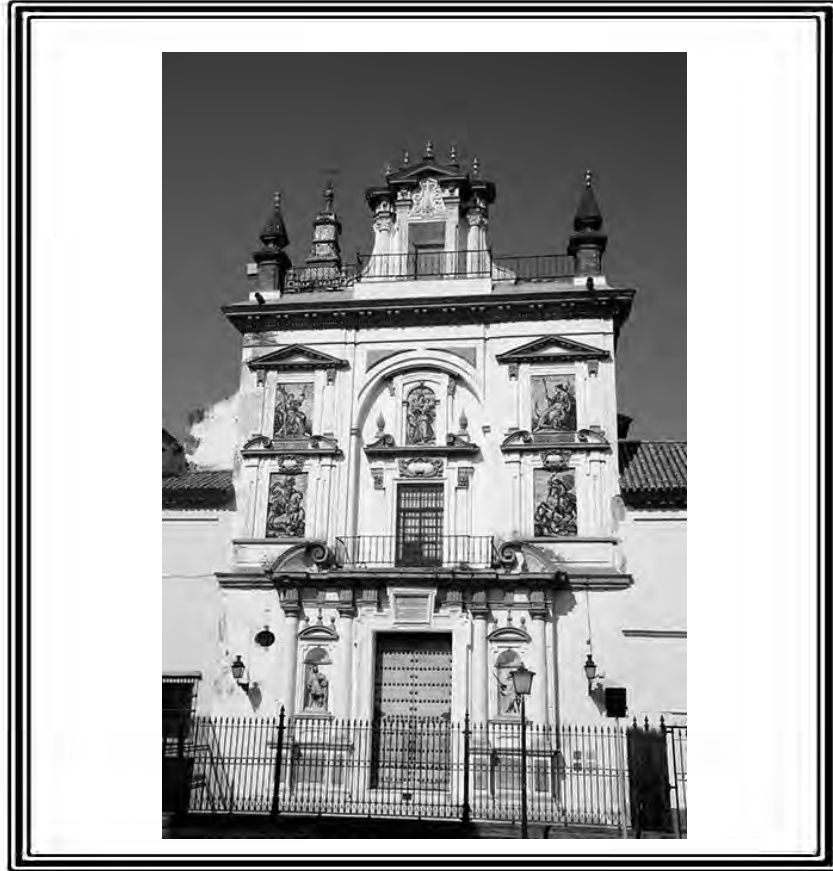

บ้านปิลาทอส เซบิยา

ที่มา:

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Casa de Pilatos. Sevilla. House of Pilatos. Seville. 03.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Casa_de_Pilatos._Sevilla._House_of_Pilatos._Seville._03.jpg)

เข้าถึงเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2560

โรงพยาบาลคนอนาถา เซบิยา

ที่มา

<http://www.aviewoncities.com/gallery/showpicture.htm?key=kvesp3141>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2560

สวนอันร่มรื่นในย่านลาส เดลียีเซียส พระเจ้าแผ่นดินสยามโปรดมาก

ทรงพระดำเนินเล่นตลอดบ่ายก่อนเสด็จฯ ไปสถานีรถไฟ

ที่มา:

https://www.google.co.th/search?q=jardin+de+las+trianas+sevilla&tbm=isch&tbs=rimg:CduLZM6cioWxljikG3JheUnuF08g0Rjnxv2f5X9eLG_1jiYzrp11_1S2-VVxb4mHTsQROWdwx7A0-k5nYTzivy6-3ZWSoScaQbcmF5Se4XEesgpwMKzGtMKhIJTyDREmfG_1Z8RaMadG7m7ncsqEgnlf14sb-OJjBEBAJdl59q0syoSCeunXX9Lb5VXEalg_1aXnbTNcKhIFviYdOxBE5YRBmq8RbXlxYQqEgl3DHsDT6TmdhHPSUFv1KKlfioSCRPOK_1Lr7dIZERubYZ16OSY6&tbo=u&sa=X&ved=0ahUKEwjrtvukgrbYAhUeSo8KHaeWAs8Q9C8IHg&biw=1268&bih=695&dpr=1#imgdii=S2wvjHoaup2lZM:&imgsrc=sPpL9X_tBg2D7M

เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2560

ที่มา:

https://www.google.co.th/search?q=jardin+de+las+trianas+sevilla&tbm=isch&tbs=rimg:CduLZM6cioWxljikG3JheUnuF08g0Rjnxv2f5X9eLG_1jiYzrp11_1S2-VVxb4mHTsQROWdwx7A0-k5nYTziv6-3ZWSoScaQbcmF5Se4XEesgpwMKzGtMKhIJTyDREmfG_1Z8RaMadG7m7ncsqEgnlf14sb-OJjBEBAJdl59q0syoSceunXX9Lb5VXEalg_1aXnbTNcKhIJFviYdOxBE5YRBmq8RbXlxyQqEgl3DHsDT6TmdhHPSUFv1KKIfioSCRPOK_1Lr7dIZERubYZ16OSY6&tbo=u&sa=X&ved=0ahUKEwjrvtvukgrbYAhUeSo8KHaeWAs8Q9C8IHg&biw=1268&bih=695&dpr=1#imgdii=HHTdc-vdqvmBIM:&imgsrc=RgXBX5jejCqSrM:

เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2560

ที่มา:

https://www.google.co.th/search?q=jardin+de+las+trianas+sevilla&tbm=isch&tbs=rimg:CZdBp7qVjPThijlf14sb-OjB46wE8kRWCBU9UHg-vLRAqil7VDXws2oQcTajTEWouw4_1hAiFE2VUbv1Lt2Y8B6ioSCeV_1Xixv44mMEQEAl0jn2rSzKhIJHjrATyRFYIERwsQKbTp8aiUqEglT1QeD68tEChEkrK0sgNp0lyoScaIjtUNfCzahEXxkDZS2-luxKhIJBxNqNMRai7AR0MDnYM_1Y6dkqEgnHj-ECIUTZVRFXbS0AVvrIIsoSCRu_1Uu3ZjwHqER7VtJQ5kgPf&tbo=u&sa=X&ved=0ahUKEwinvp-ghbbYAhXGQo8KHSm7ClgQ9C8IHg&biw=1268&bih=695&dpr=1#imgrc=3cACGucP2F7hiM:

เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2560

แหล่งข้อมูล

ภาพในหนังสือเล่มนี้สืบค้นจากแหล่งเอกสารต่อไปนี้

1. หนังสือพิมพ์

Correo de Español

Correo de Madrid, (El)

Correspondencia de España, (La)

Época, (La)

Heraldo de Madrid

Imparcial, (El)

Liberal, (El)

Nacional, (El)

País, (El)

2. นิตยสารและวารสาร

Blanco y Negro

Correo Ilustrado, (El)

Ilustración Católica de España

Ilustración Española y Americana, (La)

Nuevo Mundo

Revista Moderna

3. ภาพต่างๆ ใน Google (<https://www....>)

สถาพร ทิพย์ศักดิ์

ประวัติผู้จัดทำ

อักษรศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) สาขาวิชาภาษาสเปน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2527)

Licenciado en Filología Hispánica por la Universidad
Complutense de Madrid (พ.ศ. 2532)

Doctor en Filología Hispánica (Lingüística Hispánica) por
la Universidad Complutense de Madrid (พ.ศ. 2535)

พนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่ง ศาสตราจารย์ สังกัด ภาควิชา
ภาษาตะวันตก สาขาวิชาภาษาสเปน คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2536 – ปัจจุบัน)

ผลงานเล่มอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1. หนังสือแปล การค้นคว้าติดตามเอกสารว่าการพระราชทานพระไตรปิฎกฉบับบาฬีอักษรสยาม
ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแก่ราชอาณาจักรสเปน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
ผีเสื้อ, 2555
2. หนังสือแปล ข่าวการเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปนในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผีเสื้อ, 2556
3. หนังสือแปล การเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปนในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว: (1) เอกสารของหน่วยงานราชการสเปนว่าด้วยการเตรียมหมายกำหนดการเสด็จ
ประพาส. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558
4. หนังสือแปล การเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปนในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว: (2) เอกสารของหน่วยงานราชการสเปนว่าด้วยการรับเสด็จ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558
5. หนังสือแปล การเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปนในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว: (3) เอกสารของหน่วยงานราชการสเปนว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเสด็จประพาส.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558
6. หนังสือแปล การเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปนในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว: (4) เอกสารของหน่วยงานราชการสเปนว่าด้วยการพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558
7. หนังสือแปล การเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปนในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว: (5) เอกสารของหน่วยงานราชการสเปนว่าด้วยเรื่องเกร็ดต่างๆ ในการรับเสด็จ.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559
8. หนังสือ สเปนยุคสยาม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559
9. หนังสือ สยามและพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในสื่อสิ่งพิมพ์สเปน. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560

เนื่องในโอกาสครบ 120 ปีการเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปน

ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ภาพความทรงจำการเสด็จประพาสราชอาณาจักรสเปน

ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

Ilustraciones de la Visita de Rama V al Reino de España

รวบรวม: สถาพร ทิพย์ศักดิ์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2561

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2561